A°. 1861. No 101 Woensdag 18 December. Vierde Jaargang.

BATAVIAASCH HANDELSBLAD.

Abonnementsprijs per half Jaar.
Voor BATAVIA.......................ƒ 12,50.
„ JAVA.......................„ 15,—.
„ de BUITENBEZITTINGEN..........„ 17,50.
De betaling geschiedt **vooruit.** — Brieven **franco**.

HOOFD-AGENTEN te Batavia op W BRUINING. Te Samarang bij SOESMAN & Co. Te Soerabaja bij LE FOY & Co. Te Cheribon bij M. BLOK & Co. en A. A. RUZETTE. Te Passoeroean bij WEIJERMANS & Co. Te Madioen bij C. L. VAN DER VOORT. Te Tagal bij A. J. VAN DER VOORT. Te Banjoemaas bij J. S. MARTHERUS. Te Padang bij R. H. VAN WIJERz. Op de Buitenbezittingen aan de Stoomvaartkantoren van den heer W. COHES DE VRIES en voor Nederland bij M. NIJT & ZONEN te Rotterdam.

Prijs der Advertentiën.
Voor de VIJF Woorden ....ƒ 0,50.
„ iedere regel bij 1ste of meerdere plaatsing.. „ 0,25.
Behalve het Zegel voor den Lande.
Advertentien voor de **Mail-Editie** dezelfde prijs.

Bij deze Courant behooren 2 Bijvoegsels.

Sluiting der Mail
Dingsdag 31 December a. s.

Postkantoor.

Op Zaturdag den 21sten December a. s. zullen Postpakketten worden gesloten voor BANJERMASSING, en op Zondag den 22sten December a. s. voor PADANG en BENKOELEN.

De daarvoor bestemde Brieven kunnen die dagen worden bezorgd te Weltevreden tot 's avonds 5 uur, in de Stad tot 4 uur.

Vendutiën.

Donderdag 19 December, voor een huis op Passer Lama, door *van den Biesen, Modderman,*

en

voor het commissiehuis van *J. Speet.*

Vrijdag 20 December, voor het woonhuis van den heer *Schmitt*, door *Gebr. Roselje & Co,*

en

Hout-vendutie, door *Gebr. Beijnon.*

Zaturdag 21 December, op het Koningsplein hoek van Gang Batoe,

en

Executie, in het vendulokaal.

Maandag 23 December, voor het woonhuis van den heer *Chevallier*, door *J. Speet,*

en

voor het commissiehuis van *van den Biesen, Modderman.*

Dingsdag 24 December, voor het woonhuis van den heer *Snellebrand*, door *Gebr. Beijnon,*

en

voor het commissiehuis van *van Riet & ter Gouw.*

Vrijdag 27 December, voor het woonhuis van den heer *Dielwart*, door *van Slooten, Morgan & Co,*

en

voor het commissiehuis van *Cassalette & Co.*

Zaturdag 28 December, vendutie in het vendulokaal.

Advertentien.

Getrouwd:
P. T. C. VERPLOEGH CHASSÉ
met
A. RITTER.
BATAVIA, 11 December 1861. (4921)

Getrouwd:
S. J. DE JONGH
met
J. BONIJ.
BATAVIA, 14 December 1861. (4982)

Bevallen van eenen ZOON, vrouwe *C. Kleijn, Le Conge.*
's GRAVENHAGE, 24 October 1861. (4991)

Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER, de echtgenoot van *O. H. Musch.*
FORT DE KOCK den 30 October 1861.
Eenige kennisgave. (4923)

Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER de echtgenoote van
H. J. HOFMEIJER.
BATAVIA, 11 *December* 1861. (4929)

Bevallen van eene DOCHTER, *A. C. Janszen*, echtgenoot van
J. M. ROSSKOPF.
KRAMAT, 12 December 1861. (4955)

Bevallen van een' ZOON, *E. Houthuysen-Perreau.*
BATAVIA, 14 December 1861. (4934)

Op den 10 en 14 September jl. zijn te *'s Hage*, in den jeugdigen leeftijd van 18 en 16 jaren overleden, *Bruno* en *Jan van der Plas*, hartelijk beminde veel belovende Zonen van *Hugo Jacob van der Plas* en *Margareta Lucretia Tormijn.*

Eene kwaadaardige keelziekte van slechts weinige dagen, maakte een einde aan hun, voor hunne ouders en bloedverwanten zoo dierbaar leven.

BATAVIA, 14 December 1861. — Uit aller naam, VAN BERCKEL BIK.
(4940)

Op den 8sten November ll. sneuvelde voor de versterking te *Goenoong Tongka (Bandjermassing)*, onzen beminden Echtgenoot en broeder *F. C. H. van Vloten*, Ridder der orde van de Eikenkroon, Kapitein der Infanterie.

Allen die zijn opregt en beminnelijk karakter gekend hebben, zullen kunnen beseffen wat wij in den dierbaren afgestorven hebben verloren.

Wed. L. W. VAN VLOTEN, geb. *Resner.*
J. W. F. VAN VLOTEN.
M. L. VAN VLOTEN, geb. *Beukman.*
M. A. A. VAN VLOTEN.
C. E. VAN VLOTEN, geb. *Starers.*

SOERABAYA, 12 December 1861. (4999)

Heden overleed tot onze bittere droefheid na een kortstondig doch hevig lijden, onze eenige lieveling *Johannes Marinus Pieter* in den jeugdigen leeftijd van 2 jaren.

BANDJERMASIN, den 13den November 1861. — J. C. HAMAKERS. M. P. HAMAKERS, *Bakker.*
(4966)

Heden overleed alhier op 29 jarigen leeftijd, aan de gevolgen eener bekomene verwonding, onze krijgsmakker de 1ste Luitenant *Cateau van Rosevelt*, adjudant bij het 7de bataillon.

Het bataillon verliest in hem een dapper en braaf Officier, en wij een goed kameraad.

Zijne nagedachtenis blijve bij ons in eere en aandenken.

De Commissarissen in den Boedel,
G. C. R. R. DE GRAEFF, 1ste *Luitenant.*
G. LUCHTMANS, *Officier van Gezondheid* 2de *klasse.*

(Z.- en O.- Afd. van BORNEO)
AMOENTHAIJ,
den 23sten November 1861. (4992)

Tot mijne diepe droefheid overleed heden den 11 December 1861, mijne innig geliefde Echtgenoot *Yap Hapnio*, in den ouderdom van 54 jaren, na eene gelukkige echtvereeniging van 36 jaren.

TAN ENG GOAN,
Majoor der Chinezen.

Vrienden en bekenden gelieven deze als eenige kennisgave te beschouwen. (4984)

Onze lieveling *Jacqueline Mathilde Augusta*, den 28sten Augustus ll. geboren, werd ons heden door den dood ontrukt.

J. SCHIFF.
H. J. L. SCHIFF, *Wessels.*

KARANG-SAMBONG, 13 December 1861. (4994)

VENDUTIE
Donderdag 19 December aanstaande,
voor het Woonhuis van den Chinees
OEIJ BONKAN,
Passer Lama, Chineesch Kamp,
van diverse
GOEDEREN,
Juweelen, Goud- en Zilverwerk,
door
(4956) VAN DEN BIESEN & MODDERMAN

VENDUTIE
Donderdag den 19den December,
voor het Commissiehuis van
J. SPEET,
van Diverse
LIJNWADEN,
Glas- en Aardewerk, Lakens, fijne Fransche Madapollams, aan stukken van 85 El, Gordijngoed, Jap. Was, Boter, op dubb. Fust, puike Hammen, glazen Dakpannen, Mode waren.

alsmede:
de HUIZEN en ERF,
op Pandjaringan,
en
Een 10 Kojangs Praauw.
(4942)

Donderdag 19 dezer zal bij
J. SPEET,
worden verkocht:
10 kisten groote Leijen,
2 » Griffels,
160 kelders Genever.
(5007)

OP DE VENDUTIE
van Donderdag 19 December
bij J. SPEET,
zal mede worden verkocht:
30 dozijn Champagne
Superieure qualiteit.
80 mandjes Broodsuiker.
100 vaatjes Boter van der Leeuw.
(4941)

Hout-Vendutie
Op Vrijdag den 20 December 1861,
op het Plein nabij het Kadastraal Bureau,
door
Gebr. BEIJNON,
van eene belangrijke partij BOUWMATERIALEN, bestaande uit: **SINDOR BALKEN en PLANKEN,** benevens **MENGRAWAN BALKEN.**

Eerst genoemde HOUTSOORT, is medegeschikt tot het vervaardigen van MEUBELS. (4967)

Op de Vendutie van Vrijdag 20 dezer,
ten huize van den Heer SCHMID op *Passer-Baroe*
zal mede worden verkocht:
Een span Sydney Paarden.
(5012) GEBR. ROSELJE & Co.

VENDUTIE
Zaturdag 21 December 1861,
wegens vertrek voor een HUIS op het KONINGSPLEIN Oost Zijde (Hoek GANG BATOE) door
van Slooten Morgan & Co.,
van eenen netten en goed onderhouden
INBOEDEL,
bestaande meest uit: Europesche Meubelen van Massief Mahonyhout, waaronder een Compleet Ameublement bekleed met groen Leder, zoo goed als nieuw, Tafels en Consoles met Marmeren Bladen, Speeltafels, Secretaire, Kasten, Ledikanten, eene zeer elegante Wieg, Spiegels en Schilderijen, Kroon-, Hang- en Tafel Lampen, eene welluidende Pianino uit de Fabriek van Schmitz, eene Viool, Glas- en Aardewerk, enz. enz.

voorts nog:
drie spannen Goedgedresseerde
WAGENPAARDEN,
een Sandelwood Rijpaard, **(Schimmel)**
een Macassaarsch Rijpaard,
beiden goed gedresseerd,
Rijtuigen, Tuigen,
Zeven melkgevende KOEIJEN,
Twee melkgevende GEITEN etc.

Daags te voren van 9 tot 1 uur, voor een ieder te bezigtigen. (4944)

VENDUTIE
Maandag 23 December aanstaande
VOOR HET COMMISSIEHUIS
VAN DEN BIESEN & MODDERMAN,
VAN DIVERSE GOEDEREN
Singapoor PLANKEN
van Diverse Dimensien,
KOOLTEER, LIJNOLIE, LIJNWADEN, GLASWERK, KRAMERIJEN. (5002)

VENDUTIE
Maandag 23 December 1861,
voor het Woonhuis van den Heer
H. Chevallier,
Op *Tanah-Abang* naast de Kerkhofslaan, door
J. SPEET,
van eenen netten **INBOEDEL,** bestaande uit:
Een Mahonijhouten Ameublement met Leder bekleed, een Eikenhouten dito, Ebbenhouten Etagères, Ledikanten, Boek- en Kleerkasten, Toilet- en Waschtafels, Fransche en Engelsche Schilderijen, Engelsche Kroon-, Hang- en Tafellampen, Fransche Moderateurlampen, Serviezen en Pleetwerken, Hang- en Staande Klokken, Keuken- en Dispensgereedschappen, Bloemen in potten.

Eene uitmuntende voor dit klimaat vervaardigde
PIANINO van *Jelmini*,
verder:
WAGENS en PAARDEN, waaronder een goeden MYLORD, en een Span deugdzame Macassaarsche WAGENPAARDEN vijf jaar oud, WAGENTUIGEN, enz., enz.

Benevens:
eene uitgezochte en zeldzame verzameling Japansche en Chinesche Rariteiten;

waaronder:
een' Chinesche Boekenkast en Tafels, met Ivoor ingelegd;
Japansche Lak- en Bronswerken, Porcelein en Kristal, en diverse Schoone en fijnbewerkte Voorwerpen in Ivoor, Sandelhout en Bamboe, enz., enz.

Zondag den 22 December te voren te bezigtigen. (4986)

VENDUTIE
op DINGSAG, 21 December 1861,
voor het Commissiehuis van
van Riet & Ter Gouw,
van **DIVERSE LIJNWADEN,** Provisien Dranken, Kramerijen, Glas- en Aardewerk, IJzerwaren, Spiegels, Verwwaren, etc., etc. (5008)

Op de Vendutie
van Dingsdag den 21 December 1861,
bij van Riet & Ter Gouw,
zal alsnog verkocht worden:
700 (à 2, 3, 5 en 7 draads Witte LORDINGS.
zeer geschikt voor Machinerien,
benevens:
6 vaten ieder inh. 50 Ned. Pd. puik puik
Gezouten Spek.
(5010)

VENDUTIE
op Dingsdag, den 21 December 1861.
Wegens verandering van betrekking
ten huize van den Heer
I. J. J. Snellebrand,
Koningsplein W.Z. bij de RACE-LOODS.
Van eenen netten
INBOEDEL,
bestaande uit:
Kasten, Stoelen, Banken, Tafels, Ledikanten, Spiegels, Schilderijen, Eng. Lampen, Porcelein- en Glaswerk.
Twee welluidende PIANO'S
verder:
Goedgedresseerde WAGENPAARDEN, een VIS-à-VIS, HANDWAGEN, PALANKIJN- en TUIGEN etc.
En:
ten ELF uren.
Het **WOONHUIS** en **ERF,**
met bijgebouwen en Stalling voor **20** Paarden.
Inmiddels uit de HAND te KOOP, te bevragen bij
(4989) GEBR. BEIJNON.

MACHINERIEN.

De ondergeteekenden, Agenten van de Heeren
GEORGE BUCHANAN & Co.,
Ingenieurs van York Place Ironworks
ABERDEEN & Bucklersbury LONDON,
Fabriekanten van Stoommachines en Ketels, waterbouwkundige Toestellen; IJzeren Schepen en Praauwen; gegoten en geslagen IJzeren Spanten, Spoorweg-, Dok- en Haven IJzeren Materialen, etc., etc.,

nemen de vrijheid Fabriekanten, Landeigenaars en anderen te herinneren, dat zij voortgaan met het leveren van alle soorten van Werktuigen, in gebruik bij de bereiding van **Suiker, Koffij, Rijst, Olie, Kalk, Steenen,** enz. enz.: alsmede ook **Zaagmolens, vervoerbare Stoom-Machines, Pomp-Machines** voor irrigatie-doeleinden of tot het vullen van in de hoogte gelegene BADKUIPEN, STOOMKETELS, enz. enz.

Juist van ENGELAND ontvangen:
Twee groote en vermogende
Stoom-Suikermolens,
van welke een met CYLINDERS van 51 × 26 Eng. duimen en de ander van 60 × 28 Eng. duimen.
Een dubbeld stel LUCHTLEDIGE PANNEN (Vacuumpans),
bestaande uit: twee koperen HOWARD-PANNEN, elk van 6 voet en 6 duim diameter, met STOOMKETELS, LUCHTPOMPEN, HEATERS, ONTVANGERS en STOOMPOMP, compleet.
als ook
Twee Wetzelpannen,
met verbindingspijpen, om te werken door Stoom, Water, Trekvee, of handen.

Als ook bieden zij TE KOOP aan eenige superieure PERSPOMPEN, pas ontpakt, geschikt om Badkuipen, in Woonhuizen of Ketels van STOOM-MACHINES, met heet of koudwater te vullen.

Het bovenstaande zal bevonden worden te zijn van de beste constructie, en hechtste bewerking.

(4775) PITCAIRN, SYME & Co.

Moiré Antique broché noir,
ops broché noir,
TAFFETAS broché, noir et couleur,
TAFETAS et SATIN blanc et noir,
EFFILÉS noirs et RUBAN gauffré,
RUCHES de tulle illusion,
COIFFURES en plumes et guirlandes,
Eventails monté en nacre.
Dito pour mariées.
TULLE noir à ramages et à pois,
HAUTE DENTELLE noire pour Volants,
BLONDE blanche, chez
18 Décembre 1861. J. LEJEUSNE.
(4998)

Aan de Dames!

Een keurig partijtje COIFFUUR CHENILLE, zoomede KWASTEN, KOORDEN, FRANJES, KNOOPEN, HAAKZIJDE, GELD-BEURS GARNITUREN, enz. bij

(4938) L. KUIJK, Passementwerker, *Batavia.*

GOUDEN HOROLOGIE SLEUTELS

met microse:

PHOTOGRAPHIEN

ONTVANGEN bij

(4952) GEBR. ROSELJE & Co.

No. 2

MANILA CIGAREN

CORTADOS,

bij partijen verkrijgbaar:

(4958) bij VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

Van de Pers gekomen:

ZAK-ALMANAK

voor

1862.

Prijs ƒ 1,50, franco per post ƒ 2,—.

Kantoor-Almanak

KLEURENDRUK.

Inhoud: De Jaartellingen. Verjaardagen van het Koninklijk huis. Bestuur van Nederlandsch-Indie. Directeuren van Algemeen bestuur. Hoofden van Gewestelijke besturen. Het Tijdverschil. Extract Zegel-ordonnantie. Tarief voor het gebruik van Postpaarden. Vertrek van Stoombooten en opgaaf van Passagegelden, alsook opgaaf van het Passagegeld per Overlandmail. Kalender. Aankomst en Vertrek der Brievenpost. Tarief van den Telegraaf, enz. enz.

Prijs ƒ 1,—. Opgeplakt ƒ 1,50.

bij

W. BRUINING.

Mede verkrijgbaar bij M. BLOK te Cheribon. (4912)

TOKO ESMIOL.

Van af den 15 December de reeds geannoceerde

Brood- en Scheepsbeschuit-Bakkerij

van den ondergeteekende in werking zijnde, zal bij hem te verkrijgen zijn alle mogelijke soorten van VERSCH en HARD BROOD, BESCHUIT, FIJN TARWEMEEL, per pond, DEDAK voor Paardenvoeder en verder alles wat tot het vak behoord. Ook belast hij zich dagelijks versch Brood etc. aan huis te doen bezorgen; waartoe hij zich beleefdelijk in de gunst van het geëerde Publiek aanbeveelt.

(4936) J. C. VAN MAMEREN.

SJERPEN met MODEL GESP

voor H. H. officieren.

alsook GESPEN afzonderlijk.

Verkrijbaar bij

L. KUIJK, Passementwerker,

(4937) BAZAR BAROE, *Batavia.*

C. P. Müller,

Sluisbrug tegenover de Toko A. PONS & Co.

Voor het stemmen van eene Pianino 3 Snaren ƒ 10,—.
" " " " " " 2 " " 8,—.
" " " " " Piano " 6,—.

ABONNEMENT.

Voor het stemmen van eene Pianino 3 Snaren ƒ 6,—.
" " " " " " 2 " " 5,—.
" " " " " Piano " 5,—.

Het instrument wordt na eenigen tijd overgestemd.

Hij recommandeert zich verder in het *Horologiemaken* en Reguleeren van PENDULES. (4931)

Ontvangen:

Superieure

Gestikte en Gewone Zadels,

geheel Compleet.

Schotsche Plaids.

Fraaije Tafelkleeden,

met Kwasten.

Behangsel Papier met Rand,

van ƒ 3/4 tot ƒ 3,— per Rol.

IJzeren Brandwaarborgkasten.

COGNAC,

van het merk Barton & Guestier.

Fijne Rijnwijn,

merk D. Leiden.

(4945) JOHN PRYCE & Co.

Verkoophuis.

Met de laatste schepen Ontvangen:

Een groot Factuur

PROVISIEN EN DRANKEN,

Puike HAMMEN, Nieuwe GRASBOTER van *van der Leeuw*, alle soorten van GROENTEN en VLEESCHEN in blikken, VRUCHTEN op WATER en op BRANDEWIJN.

(4948) W. S. VAN HOGEZAND Sr.

ALLSOPPS PALE ALE,

en

BARCLAY'S PORTER,

afgetapt door *Friend.*

JEFFREY'S EDENBURG PALE ALE

in flesschen, kruiken en halve kruiken, bij

(4957) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

VERKOOPHUIS.

Op nieuw Ontvangen:

Een factuur Fransche

Dames- en Kinder-Waaijers,

met en zonder Marabout in alle prijzen.

Prachtige Palisander- en Essenhouten Handschoenen en Werkdoozen,

alsmede:

SIGAREN-KISTJES,

benevens:

Een groot Assortiment

BISCUIT.

Etagere Voorwerpen met Porcelein en goude Randen,

zeer geschikt voor Kersmis geschenken.

(4947) W. S. VAN HOGEZAND Sr.

Singapore-Planken,

tegen verminderde prijzen.

Bij

(4960) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

ROB BOYVEAU LAFFECTEUR

met bijbehoorend Recept voor het gebruik, in het Hollandsch, per dozijn ƒ 48,—.

Sulphas Quinini,

per flacon, inhoudende een ons Medicinaal Gewigt, ƒ 8,—.

(4974) Bij L. PLATON & Co.

FABRIEK

voor

STOOM EN ANDERE WERKTUIGEN, IJzer- en Kopergieterij, Koperslagerij en Keteimakerij,

Stoomhoutzaagmolen

en

depot van gezaagd en ongezaagd HOUT

van

(4980) J. B. DROSSAERS.

De Pillen van Holloway.

Zijn een onschatbaar geneesmiddel voor scorbut en andere ziekten die het meeste onder de zeelieden heerschen. Zij zijn een genoegzaam zuiveringsmiddel voor alle gevallen van dergelijke ziekten, en nadat de pillen den patient de de gezondheid weder gegeven hebben, geven zij het ligchaam nieuwe levenskracht.

Deze beroemde Pillen, alsmede de Holloway Zalf, zijn op franco aanvrage te bekomen tegen de ondervolgende prijzen, à contant:

Doosjes Pillen @ ƒ 1,—, ƒ 3,—, ƒ 5,—.
Potjes Zalf " - 1,—, - 3,—, - 5,—.

Te	*Soerabaya*	bij	LE ROY & Co.
"	"	"	MOSSEMBEKKER & Co.
"	"	"	D. MAURITZ MARTENS.
"	*Banjoemaas*	"	M. S. CHERIMAN.
"	"	"	J. S. MARTERUS.
"	*Probolingo*	"	ZIMMERMANS.
"	*Djocjokarta*	"	DECKENS & Co.
"	"	"	Wed. C. W. VAN DER LAAN.
"	*Soerakarta*	"	M. J. HANSSENS.
"	*Tagal*	"	Wed. VAN DORT.
"	"	"	A. J. VAN DER VOORT.
"	*Cheribon*	"	W. GALISTAN.
"	*Buitenzorg*	"	P. SCHREUDER.
"	*Samarang*	"	DE GROOT, KOLFF & Co.
"	"	"	H. L. DE LYON.
"	"	"	JOOSTEN & Co.
"	"	"	G. C. T. VAN DORP, en de

Hoofd-Agenten voor *Java*,

(4971) SOESMAN & Co.

Op nieuw Ontvangen:

2000 flesschen van het wereldberoemd Geneesmiddel

REVALENTA ARABICA

van BARRY DU BARRY & Co. te *London.*

Op 1/1 en 1/2 fl. tegen verminderde prijzen à Contant verkrijgbaar bij

(4973) CASSALETTE & Co.

E. FRANK'S Hand-Uitgave

van het

STAATSBLAD

VAN

NEDERLANDSCH-INDIË

van 1816 t/m 1861,

ten *meest gereeden gebruike* ingerigt;

onder bijvoeging van:

1°. **Overzigtslijsten** en Aanteekeningen in den text, aanwijzende het geheel en het verband der onderwerpen;

2°. **Aanteekeningen** uit de bronnen **buiten het Staatsblad;**

3°. de meest zakelijke **Alphabetische Registers;** en eenen met de uiterste zorg doorwrochten eenvoudig ingerigten **algemeenen Index,** met **Klappers,** enz.

Drie deelen groot 12°.

Op de schriftelijke aanvragen van belangstellende Inteekenaren diene, dat vermits de loopende jaargang (**1861**) der officiëele editie, met de daarin voor Staatsbladen van vroegere jaren aangegevene wijzigingen of intrekkingen, *geheel* in deze vereenvoudigde uitgave verwerkt wordt, de afdruk alzoo ook pas in **1862** kan beginnen.

Zoolang die afdruk duurt en het bestek dat toelaat, zullen wij bovendien gaandeweg bijwerken en opnemen de Staatsbladen van 1862, — ten einde aan onze uitgave, op het oogenblik harer eerste verschijning, de meest mogelijke volledigheid bij te zetten.

Met het begin van den afdruk zal de inteekening op het werk GESLOTEN, en alsdan de inteekenprijs,

thans ƒ 40,-- en buiten *Batavia* het porto,

VERHOOGD *worden met* **40** *ten honderd en alzoo gebragt*

op ƒ 56,-- behalve het porto

Prospectussen op franco aanvrage verkrijgbaar en de inteekening voorloopig tot 15 Februarij e. k. nog open bij alle Boekhandelaren, bij de Correspondenten van dit Blad en te Batavia bij

(4981) W. BRUINING.

PILLEN CAUVIN.

Deze Pillen zijn

afdrijvend, versterkend, bloedzuiverend,

en geheel en al te zamen gesteld uit plantaardige stoffen.

De groote werkzaamheid en het gemakkelijk gebruik maken van dezelve een uitstekend geneesmiddel vooral dienstig bij *slepende kwalen der maag, der ingewanden, van de lever en de milt, bij aamborstigheid, ziekings aandoeningen der luchtwegen, der longen, der gal, bij outstekingen, scheele hoofdpijn en duizelingen.*

Daar zij de vochten des ligchaams zuiveren en de scherpte van het bloed vernietigen zijn zij vooral aan te prijzen bij alle huidziekten, dauwworm of jeukingen.

Geen enkel geneesmiddel is krachtiger om verstoppingen weg te nemen die de zoo bestendige oorzaken zijn van zoo vele ongesteldheden der vrouwen en van IEDER DIE EEN ZITTEND LEVEN LIJDEN MOET.

Het toenemend verbruik in deze gewesten bewijst meer en meer de hooge waarde van dit geneesmiddel.

Thans verkrijgbaar zoolang de voorraad nog strekt bij de ondergeteekende Hoofd-depôthouders voor den Indischen Archipel, bij de Heeren *F. A. Pringiers*, te Samarang, *de Sturler & Fagnotti*, te Soerabaya, en *A. Bedier*, Poerwacarta.

à ƒ 2,— per Doos.

(In het groot en à contant rabat).

(4972) GEBR. BEIJNON.

Op nieuw ontvangen:

Japansche ZIJDE,

geruite en verschillende andere patronen.

bij

(5011) TIO TJIANG HIANG, Bazar Baroe.

EENIGE

SUIKERMOLENS

van de Lowmoor-Company,

met Cylinders van 24 bij 48 inches en de benoodigde IJZERWERKEN voor WATERRADEREN.

Een compleet IJzeren WATERRAD,

diam. 28 voet, breedte 5 voet.

In groote voorraad:

Suikerpannen,

in alle gewoonlijke afmetingen,

Alsook **Waarlooze Stukken** geschikt voor **Watermolens** van de Lowmoor-Fabriek.

Complete Stellen van de benoodigde IJzerwerken voor

WATERRADEREN,

enz. enz.

De zoo voordeelige bekende wijze van bewerking van deze Company zal wel eene voldoende waarborg voor de hoedanigheden van deze Machinerien zijn.

PITCAIRN, SYME & Co.

(4776) *Agenten van de Lowmoor-Company.*

TE KOOP

Twee Japansche

DUIVEN

(Pauwstaarten),

bij

(4970) BATENBURG.

RISLEYS CIRCUS.

Benefit! Benefit! Benefit!

OF

Mast. Charles Risley,

Thursday Evening December 19th.

PRICES: First Class ƒ 3.—. Second ƒ 2.—. Third ƒ 1,—. Fourth ƒ —,50. (4996)

Loge de Ster in het Oosten.

RECEPTIE in den 2[den] Graad,

op Donderdag 19 dezer,

des avonds ten 8 uren.

De 1ste Secretaris,

(4935) J. P. LOURAN.

Maatschappij van Toonkunst.

VOCAAL EN INSTRUMENTAAL

toegankelijk voor Heeren Leden en hunne Dames,

op VRIJDAG den 20 December 1861,

des avonds ten 8 ure,

in het Lokaal van den Schouwburg.

PROGRAMMA.

Eerste Deel.

1. SYMFONIE No. 2. . . . . . *Beethoven.*
   a. Adagio Molto en Allegro con brio.
   b. Larghetto.
   c. Scherzo en triq. Allegro.
   d. Allegro Molto.
2. HYMNE AN DIE MUSIK . . *Lachner.*
   door de Liedertafel AURORA.
3. GRAND DUO voor Piano en Viool op Motieven uit „*Guillaume Tell*" *Osborne & Bériot.*

Tweede Deel.

4. „*Gruss aus der Ferne*" INTERMEZZO *Verhulst.*
5. FRAGMENT UIT EEN TRIO voor Piano, Viool en Violoncel . . . *Beethoven.*
6. De 42e PSALM . . . . . *Mendelsohn Bartoldy*

☞ **GENERALE REPETITIE** *Heden avond* ten 8 ure in het Lokaal van den Schouwburg.

(5004)

INKTKOKERS,

Americ. Patent Air-Tight.

Self-Closing Air-Tight.

India Rubber.

Pomp.

Pressespapier, Bonnaalden, Kalenders, Office-Boxes.

Enveloppen

in groote verscheidenheid,

bij

(5013) W. BRUINING.

Een span goede

WAGEN-PAARDEN,

(Valken).

Te bevragen aan het **Bureau van dit Blad.**

(4995)

Echte Vanille Stekken

à 15 Cents.

(4964) BUREAU HANDELSBLAD.

---

tot billijken prijs,

het **HUIS** op *KEBON-SIRIH*, thans bewoond wordende door den Heer **J. F. van Leeuwen,** naast de *Schout bij Nacht.*

(5000) DÜMMLER & Co.

Wordt te Koop aangeboden:

EENE WINSTGEVENDE ZAAK.

Te bevragen bij

(4959) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co. qq.

EEN

HUIS,

in de **Berendrechtslaan,** vroeger bewoond door den Heer HOGEZAND, huurprijs ƒ 125,—.

Adres: BUREAU HANDELSBLAD. (4997)

Tegen 15 Januarij a. s. Een nieuw steenen HUIS en Bijgebouwen, alles met PANNEN GEDEKT.

Adres:

(4983) HALKEMA.

Goenoeng-Sarie.

KAMERS TE HUUR

met kost en inwoning,

bij Mevrouw

(5005) CALMER, *Gang Petjenongang.*

Een of Twee zeer nette Kamers,

tegenover de Harmonie.
Adres J. WISMAN.
(4927)

Wordt te Huur aangeboden,

om binnen zes maanden te aanvaarden:
Twee in aanbouw zijnde Handelskantoren en Pakhuizen gelegen aan de *Groote Rivier* in de Stad te *Soerabaya*.
Voor verdere informatie vervoege men zich bij
W. C. NASH & Co.
(4913) *te Soerabaya.*

TWEE KAMERS DISPONIBEL

naast het *Hôtel de l'Univers* op Molenvliet.
(4950)

Benoodigd voor de Suikerfabriek *»Pesantren," Kedirie,* een bekwaam ADMINISTRATEUR.

Adres per franco brieven of in persoon bij SCHIMMELPENNINCK & Co. Soerabaya of TIEDEMAN & VAN KERCHEM Batavia. (5009)

Voor het land TJOMAS bij *Buitenzorg*, wordt gevraagd:

een Europeesche OPZIENER,

bekend met de Koffijkultuur.

Gegadigden gelieven zich met franco brieven of in persoon, te wenden aan den Administrateur op genoemd land.

Tjomas, 16 December 1861. (4985)

Notice.

The Second Annual GENERAL MEETING of British Residents in Batavia (prescribed by act of Parliament) will be held at the Office of this Consulate on **Tuesday** the **24th** instant at 2 o'clock p. m.

JAMES McLACHLAN,
H. B. M. Acting Consul.

BRITISH CONSULATE.
BATAVIA, 16 December 1861. (5001)

EEN MOLENAAR, bekend met alle werkzaamheden, wenscht geplaatst te worden op een **Rijstpelmolen** of **landelijke Onderneming**.

Adres: Lt. **C**, POSTE RESTANTE CHERIBON.
Brieven *Franco*. (4968)

Iemand die zijne woning niet mag verlaten, Vier KINDEREN te verzorgen heeft, den geheelen dag ter zijner beschikking hebbende, wenscht zich onledig te houden met het verrigten van schrijfwerk.

Informatien te bekomen bij den uitgever van dit BLAD. (4922)

Voor iemand een kapitaal van *f* 25,000 @ *f* 30,000 kunnende bijbrengen bestaat gelegenheid om deelgenoot in eene winstgevende landelijke onderneming te worden.

Nadere inlichtingen te bekomen aan het
(4965) BUREAU VAN DIT BLAD.

De ondergeteekenden Passagiers aan boord van het Nederlandsch Fregatschip *Remigius Adolphus* Gezagvoerder **D. Forbes Browning**, maken het zich tot eene aangename pligt, langs dezen weg aan voornoemden Gezagvoerder hunnen opregten dank te betuigen voor de heusche behandeling en genoten voorkomendheid die zij gedurende hunne reis van Japan herwaarts hebben ondervonden.

J. A. G. A. L. BASSLE.
J. DE LANOIJ.
L. S. VAN DER MEULEN.

BATAVIA, 10 December 1861. (4961)

Bij akte verleden voor den ondergeteekende op dato heden, is nadat vooraf de tusschen **Nicolaas van Riet** en **Antoni Wijnveldt**, kooplieden te BATAVIA onder de firma **VAN RIET & TER GOUW**, bestaande *Vennootschap van Koophandel*, te rekenen met primo Januarij 1862 was ontbonden, aangegaan eene nieuwe *Vennootschap van Koophandel* meer speciaal tot het drijven van TOKO en COMMISSIEHANDEL onder de firma:

van Riet & Wijnveldt.

De Vennootschap is aangegaan voor den tijd van **twee jaren**, eenen aanvang nemende 1°. Januarij 1862, doch zal wanneer geen der Vennooten minstens **zes maanden** vóór het verstrijken van dien termijn kennis geeft van zijn voornemen om de Vennootschap te ontbinden voortloopen tot Ultimo December 1865. Elk der Vennooten heeft de teekening der firma, behalve voor het opnemen van gelden, waarvoor de teekening der beide Vennooten zal worden vereischt; ook zullen de Vennooten noch zichzelven, noch de firma als **BORG** ten behoeve van **derden** kunnen verbinden.

De t. w. Notaris,
BATAVIA, HEIJLIGER.
16 December 1861. (4990)

Debiteuren en crediteuren in den boedel van wijlen den 1sten luitenant *Coteau van Rosevelt*, worden verzocht binnen drie maanden aangiften of betalingen te doen, bij

De Commissarissen in den Boedel,
G. C. R. R. DE GRAEFF, *1ste Luitenant*,
G. LUCHTMANS, *Officier van Gez. 2de klasse.*

(Z.- EN O.-AFD. VAN BORNEO),
AMOENTHAIJ, 25 November 1861. (4993)

Debiteuren en crediteuren in den boedel van wijlen den Heer *Paulus Andreas*, worden verzocht binnen drie maanden betaling of aangifte te doen aan de Testamentaire Executeuren

Wed. J. C. ANDREAS, *Kessler.*
K. F. E. ANDREAS,
HERMAN SCHALLIG,
S. SERLÉ.

SAMARANG, 13 December 1861. (4987)

De bewilliging in de tot stand brenging der

Koloniale Zee- en Brand-Assurantie-Maatschappij

door Z. Exc. den Gouv. Gen. v. Ned.-Indië,

bij besluit dd. 2 December 1861 No. 3, verleend zijnde, zoo worden deelhebbers in voorzegde MAATSCHAPPIJ bij deze herinnerd dat de eerste storting à 10 pCt. of *f* **500**,— per aandeel, bepaald is op den **15den December eerstkomende**.

De Directeuren van genoemde Maatschappij,
Mr. R. V. HEIJLIGER,
Mr. TH. SCHUURMAN JonZn.

BATAVIA, 3 December 1861. (5006)

Hotel Soerakarta.

De ondergeteekende heeft de eer HH. reizigers kennis te geven, dat hij sedert 1. December zijn HOTEL alhier heeft geopend, en beveelt hetzelve bijzonder aan, door de aangename ligging in het schoonste gedeelte der Hoofdplaats, zijnde hetzelve vroeger bewoond geweest door den Wel-Edel Gestr. Heer NOLTEN.

Tevens geeft hij de verzekering al het mogelijke te zullen aanwenden, om het verblijf aangenaam te maken.

H. W. VAN VUURDEN.

SOERAKARTA, den 1sten December 1861. (4988)

Take notice.

Any person wishing **copies of portraits** taken during the past year by W. WOODBURY, must apply before the 31th December, as all negatives (unless registered) taken up to that date will be destroyed.

WALTER WOODBURY.

RIJSWIJK, Dec. 1861.

Lees hier.

Personen die **afdrukken van portretten** wenschen te bezitten, gedurende dit jaar door W. WOODBURY vervaardigd, worden verzocht daarvan vóór 31 December e. k. kennis te geven, daar bij gebreke van dien, alle negatieve beelden worden uitgewischt.

WALTER WOODBURY.

BATAVIA, Dec. 1861. (4975)

Mr. L. Bartel.

Chirurgien-Dentiste.

Is steeds over alle **TANDHEELKUNDIGE** en technische operatiën, te Consulteren,
(4954) In het HOTEL DES INDES.

DE LOTERIJ

TEN BEHOEVE VAN HET BATAVIAASCH TOONEEL

definitief zal gesloten worden op den **15den** Januarij **1862** en kort daarna trekken. Inmiddels zijn nog enkele Heele-, Halve- en Kwartloten verkrijbaar:

Prijzen		
Een @		*f* 40,000.—
»		» 20,000.—
»		» 10,000.—
»		» 5000.—
»		» 3000.—
»		» 2000.—
»		» 1500.—
»		» 1000.—
»		» 600.—
»		» 400.—
Vijf en Twintig	@ *f* 300.—	» 7,500.—
Vijf en Twintig	» » 200.—	» 5000.—
Twee Premien	» » 2000.—	» 4000.—
		f 100,000.—

Namens de Directie van het Bataviaasch Tooneel.

De Secretaris,
(4930) H. ROCHUSSEN.

Het Selterswater,

dat om de vele nagemaakte en voor de gezondheid nadeelige soorten, op last van het *Pruissische Gouvernement* en onder toezigt van **Dr. Struve** te *Keulen*, onvervalscht in den handel gebragt wordt, is voor Nederlandsch-Indiën alleen verkrijgbaar bij de Heeren

WINSSER, DE LANGE & Co.
(4932) *te Batavia.*

NEDERLANDSCH-INDISCHE ESCOMPTO-MAATSCHAPPIJ.

Het Algemeen Bestuur maakt bekend, dat in de op heden gehouden Algemeene Vergadering van Stemgeregtigde Deelhebbers, ingevolge Art. 4 der Statuten besloten is tot de uitgifte der tweede Serie van Aandeelen en wel van 500 Stuks elk van **Duizend Gulden**.

De Koers der uitgifte is bepaald op 102 percent. Inschrijvingen worden opengesteld, ten kantore der **Maatschappij** van af heden tot ultimo December e. k. (*Zon- en Feestdagen uitgezonderd*).

Tegenwoordige aandeelhouders behouden tot dien datum een preferent regt op de nieuwe Aandeelen en zal bij meerdere deelname de verdeeling ponds ponds gewijze naar de nu op naam staande aandeelen geschieden.

Bij onvoldoende inschrijving door tegenwoordige Aandeelhouders zullen de overblijvende aandeelen voor het publiek tot nader te bepalen voorwaarden worden verkrijgbaar gesteld.

De betaling der aandeelen ingeschreven vóór ultimo December dezes jaar, moet geschieden binnen 3 maanden na dien datum, met bijpassing eener rente van 9 pCt, 's jaars van af 1°. Januarij e. k.

Het Algemeen Bestuur voornoemd:
T. AMENT,
G. SUERMONDT, } *Gedelegeerden.*
D. J. BIJLEVELD,
H. VAUPEL, } *Commissarissen.*
TIEDEMAN & VAN KERCHEM.
Directeuren.

BATAVIA, 8 November 1861. (4949)

GYMNASIUM WILLEM III.

Op Zaturdag den 21sten December eerstkomende des morgens ten 8 ure zal in het Gebouw van het *Gymnasium Willem III* voor jongelieden, die den leeftijd van tien jaren bereikt hebben, gelegenheid zijn tot aflegging van het toelatings-examen, omschreven bij art. 4 van het voor die inrigting vastgestelde Reglement.

Belanghebbenden gelieven zich bij franco brieven aan het Collegie van Curatoren te adresseren.

Namens het Collegie van Curatoren van het Gymnasium Willem III:
De Fd. Secretaris,
Mr. H. D. LEVIJSSOHN NORMAN.

BATAVIA, 11 December 1861. (4926)

PHOTOGRAPHISCH ATELIER,

RIJSWIJK,

VAN

WALTER WOODBURY,

dagelijks geopend van half **acht** tot **12** uur.
(4977)

Parapattan Weezen-Gesticht.

Wordt gevraagd:

een eerste Onderwijzer,

geëxamineerd in den **derden rang**, op eene maandelijksche bezoldiging van minstens **Twee Honderd Gulden**, en met bepaling dat men zich aan de dienst van het Gesticht voor een tijdvak van vijf jaren moet verbinden.

Nadere informatien te bekomen bij den Vice-President der Directie, den WelEd.G. Heer Mr. T. H. DER KINDEREN.

Gegadigden gelieven zich vóór 31 December e. k. onder overlegging van bewijsstukken franco te adresseren aan

Het Lid, tevens Secretaris der Directie,
(4914) H. SCHRÖDER VISSER.

GYMNASIUM WILLEM III.

Ten gevolge van de bij het GYMNASIUM WILLEM III voorgenomene afscheiding der Opvoeding van het Onderwijs; worden voor die inrigting gevraagd,

drie educatoren (mede-opvoeders),

op de navolgende voorwaarden:

1°. eene bezoldiging van **drie honderd gulden** 's maands.
2°. vrije woning in het Gymnasium.
3°. kostelooze geneeskundige behandeling, ook voor hun wettig gezin.
4°. na verloop van het eerste vijftal jaren na de aanvaarding hunner betrekking, eene tractements verhooging van **vijftig gulden** 's maands, en na verloop van een tweede vijftal jaren nogmaals eene tractements verhooging tot hetzelfde bedrag.
5°. algeheele gelijkstelling met de civiele ambtenaren ten aanzien van het weduwen en weezenfonds en van de burgerlijke pensioenen, alsook met opzigt tot de verloven, wachtgelden enz.

Alverder is nog benoodigd een **Nederlandsch** docent, meer speciaal bestemd voor het aan bedoelde inrigting verbonden progijmnasium, die de bevoegdheid moet bezitten tot het geven van onderrigt in de Nederlandsche en Fransche talen.

Aan die betrekking is verbonden eene bezoldiging van **twee honderd vijftig gulden** en eene indemniteit voor huishuur van **honderdtien gulden** 's maands; terwijl ook hier zijn geldende de voor de educatoren sub Nos. 3, 4 en 5 gestelde voorwaarden.

Zij, die voor bovenvermelde betrekkingen in aanmerking wenschen te komen, worden verzocht vóór den zesden Januarij eerstkomende bij franco brieven zich te wenden tot het Collegie van Curatoren, bij hetwelk ook nadere informatien te bekomen zijn.

Namens het Collegie van Curatoren van het Gymnasium Willem III:
De Fd. Secretaris,
Mr. H. D. LEVIJSSOHN NORMAN.

BATAVIA, 11 December 1861. (4925)

Ned. Ind. Escompto-Maatschappij.

Namens het Bestuur wordt bekend gemaakt dat de blijkens annonce in de *Javasche Courant* van den 31 Aug. jl. No. 70, aan te maken hoeveelheid van *f* 100,000 aan Billetten van *f* 5,— en *f* 2½ thans is uitgegeven.

Tot dagelijksche inwisseling, wordt 30 percent der uitgifte, aan zilveren munt gereserveerd.

Namens hetzelve:
TIEDEMAN & VAN KERCHEM,
(4939) *Directeuren.*

Singapore Dry Dock.

The Patent Slip & Dock Co. are prepared to execute Ship's repairs of all descriptions in the most efficient manner under the supervision of European Ship Wrights and Engineers.

The Dock (opened in March 1859) admits two Vessels at one time, being 400 feet in length, and there is considerable accommodation at the adjoining wharfs.

Information may be obtained at the office of Messrs. **Paterson, Simons & Co.** *Singapore.*

WM. CLOUGHTON.
Director.

New Harbour,
Singapore.

Droogdok te Singapore.

De Patent Slip en Dock Company zijn bereid tot het doen van alle mogelijke reparaties aan Schepen en zulks op de meest voldoende wijze en onder opzigt van Europesche Timmerlieden en Werktuigkundigen.

Het Dok (in Maart 1859 geopend) kan twee Schepen te gelijker tijd bevatten, zijnde 400 voet lang en is hiertoe bijzonder geschikt door deszelfs aangrenzende Werven.

Informatien zijn te bekomen aan het Kantoor van de Heeren **Paterson, Simons & Co.** *Singapore.*

WM. CLOUGHTON.
Directeur.

New Harbour,
Singapore. (4915)

Bataviaasch HANDELSBLAD.

Heeren Inteekenaren op het BATAVIAASCH HANDELSBLAD worden beleefd verzocht, hun *Abonnement* voor het **Eerste Halfjaar 1862** bij tijds te verlengen, ten einde van de geregelde toezending van dit Blad verzekerd te zijn.

Aanvragen om nieuwe Abonnementen worden eveneens, met *duidelijke opgaven* van Naam, Voornaam en Woonplaats, bij tijds verzocht, om daarna de oplage te kunnen regelen.

PRIJS PER HALFJAAR:

Voor *Batavia*	*f* 12,50.
» *Java*	» 15, —.
» *de Buitenbezittingen*	» 17,50.
» *Nederland*	» 22,50.

Prijs per Jaargang voor de MAIL-EDITIE:

Aan de Drukkerij te ontvangen	*f* 20, —.
Op *Java*	» 22,50.
» *de Buitenbezittingen*	» 25, —.
In Europa, franco per Overland-Mail	» 27,50.

De Inteekening en Storting der Gelden, alsook voor de Advertentiën, kan mede geschieden bij de Heeren M. BLOK & Co. en A. A. RUZETTE te *Cheribon*.
» » A. J. VAN DER VOORT te *Tagal*.
» » SOESMAN & Co. te *Samarang*.
» » DE GROOT, KOLFF & Co. te *Samarang*.
» » GEBR. GIMBERG & Co. te *Soerabaya*.
» » WEIJERMANS & Co. te *Pasoeroean*.
» » J. S. MARTHERUS te *Banjoewan*.
» » C. L. VAN DER VOORT te *Madioen*.
» » R. H. VAN WIJK, Rz, te *Padang*, en op de *Buitenbezittingen* aan de Kantoren der Stoombooten van den Heer W. CORES DE VRIES.

Ook kan men ingevolge bekendmaking van den Directeur van Financiën dd. 4 Mei ll. bij de Hoofden van Gewestelijk Bestuur Wissels en Stortings-Bewijzen erlangen ter overmaking van Gelden.

De Uitgever,
W. BRUINING.

BATAVIA, 20 *November* 1861. (4976)

Imperial LEVENSVERZEKERING-MAATSCHAPPIJ,

Old Broad Street, London,
opgerigt in het jaar 1820.

Het maatschappelijk kapitaal bedraagt £ 750,000 verdeeld in 7500 aandeelen van £ 100 elk, terwijl het gevestigde premiefonds bedraagt ruim £ 750,000, waaruit blijkt dat deze Maatschappij meer dan £ 1,500,000 bezit, bij een taarlijksch inkomen van £ 100,000, om aan de verpligtingen in het vervolg op bestaande polissen ten beloope van £ 2,500,000 te voldoen.

Alle vijf jaren zal vier vijfde gedeelte van de winst als Bonus aan de polissen worden toegevoegd, zonder dat daardoor de verzekerde persoonlijk verantwoordelijk wordt, zooals bij onderlinge Maatschappijen.

De premiën kunnen maandelijks voldaan worden.

Omtrent maatstaf der premiën en alle verdere informatiën betrekkelijk deze Levensverzekering-Maatschappij, kan men zich vervoegen ten kantore van de ondergeteekenden, alwaar men op verzoek prospectussen der Maatschappij en blanco staten kan erlangen.

MACLAINE, WATSON & Co.,
Batavia.
McNEIL & Co.,
Samarang.
FRASER, EATON & Co.,
(4772) Sourabaija.

LIVERPOOL LONDON FIRE INSURANCE COMPANY.

Kapitaal groot 2,000,000 ponden Sterling.

De Ondergeteekenden, benoemd zijnde tot Agenten op Java van bovengenoemde Maatschappij, deelen bij deze mede, dat zij bereid zijn om Polissen van Assurantie op de meest voordeelige voorwaarden te verleenen op PAKHUIZEN, GOEDEREN en WOONHUIZEN met het AMEUBLEMENT, gelegen in de Hoofdsteden of nabijheid derzelven, alsmede op THEE-, KOFFIJ- en SUIKER-ETABLISSEMENTEN op Java.

De Premien van Assurantie zijn zoo laag mogelijk gesteld, en wanneer klagten mogten voorkomen, die vereffend moeten worden, zal de uiterste billijkheid worden in acht genomen.

(4774) PITCAIRN, SYME & Co.

Impérial Brand-Assurantie-Maatschappij.

gevestigd te LONDEN sedert 1803.

De ondergeteekenden, Agenten van genoemde Maatschappij, blijven steeds Verzekeringen sluiten tegen Brandschade op Woon- en Pakhuizen, Meubelen, Koopmansgoederen, enz., enz., als ook op Suiker-, Koffij-, Thee- en Tabaks-Etablissementen, op de ondervolgende voorwaarden, als:

Op Gebouwen van Steen met pannen gedekt, gelegen in steden, zoomede op goederen daarin, tegen 1 pCt. 's jaars.

Op Gebouwen van Steen met pannen gedekt, buiten steden en afgezonderd van andere gebouwen, zoomede op Goederen of Meubelen daarin, tegen...... ¼ pCt. 's jaars.

Op Suiker-, Koffij- en Thee-Etablissementen.

Op Gebouwen van Steen met pannen gedekt, zoomede op Goederen, Produkten, Machineriën, Gereedschappen, enz. daarin, tegen...... ¾ pCt. 's jaars.

Op Gebouwen van Steen en Hout of van Hout alleen, met pannen gedekt, zoomede op Goederen, enz. daarin, tegen. 1 pCt. 's jaars.

Op Gebouwen van Hout met Sirappen gedekt, zoomede op Goederen daarin, tegen...... 1¼ pCt. 's jaars.

Op Tabaks-Etablissementen.

Op Gebouwen van Steen met pannen gedekt, zoomede op het Product of Goederen daarin, tegen 1¼ pCt. 's jaars.

Op Gebouwen van Hout met pannen gedekt en het product daarin, tegen.... 1½ pCt. 's jaars.

Nadere informatiën te bekomen bij
MACLAINE, WATSON & Co., te Batavia.
(4771) McNEIL & Co., te Samarang.
FRASER, EATON & Co., te Soerabaya.

Vertrekkend personen.

Mejufvrouw *W. C. M. Muntinghe.*
Wed. *Le Duc.* (1928)

Gouvernements-besluiten, benoemingen, enz.

EXTRACT *uit het Register der Besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie.*

BUITENZORG, *den 12den December* 1861. (No. 63.)

(*Staatsblad no.* 115.)

Gelezen, enz.
De Raad van Nederlandsch Indie gehoord;
Is goedgevonden en verstaan:
Eerstelijk: enz.
Ten tweede: Te bepalen, dat te Muntok eene sub-commissie van onderwijs zal worden zamengesteld, bestaande uit den tijdelijken resident als voorzitter, drie leden en den tijdelijken secretaris der residentie, als secretaris.
Ten vijfde: enz.
Afschrift, enz.

Ter ordonnancie van den Gouverneur-Generaal:
De Algemeene Secretaris,
A. LOUDON.

Bij Koninklijk besluit van den 20sten Mei 1861, no. 51, is aan den heer *C. B. H. von Rosenberg*, ambtenaar ter beschikking van den gouverneur der Molukse eilanden, tijdelijk belast met het civiel bestuur in de Elpapoeti baai, vergunning verleend tot het aannemen der onderscheidingsteekenen van ridder van de eerste klasse der orde van Philippus den Grootmoedigen, hem door Zijne Koninklijke Hoogheid den Groot Hertog van Hessen geschonken.

Bij Koninklijk besluit van den 10den September 1861 no. 43, is aan den Oost-Indischen hoofd-ambtenaar, met verlof in Nederland, mr. *J. H. Donker Curtius*, laatstelijk Nederlandsch commissaris voor Japan en Siam, vergunning verleend tot het aannemen der versierselen van kommandeur der militaire orde van Christus, hem door Zijne Majesteit den Koning van Portugal geschonken.

Bij Koninklijk besluit van den 24sten September 1861 no. 103, zijn de tweede luitenants *G. A. H. van Stowelt* van het 4de en *J. C. H. Boelaard*, van het 2de regiment infanterie, ieder in hunnen rang en ancienniteit overgeplaatst bij het wapen der infanterie van het leger in *Oost-Indië.*

Bij Koninklijk besluit van den 2den October 1861, no. 95, zijn voor de burgerlijke dienst in Nederlandsch-Indie benoemd:

tot ambtenaar van de eerste klasse, Jhr. mr. *H. G. B. Nahuijs*;

tot ambtenaren van de tweede klasse, de kandidaat ambtenaren voor de gemelde dienst *P. J. van Brckel, F. J. G. Rallen* en *A. Thesingh.*

Civiel Departement;

verleend:

een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den eersten kommies ter algemeene secretarie jhr. mr. *H. L. Wichers*, en den telegrafist der eerste klasse, chef van het telegraaf-kantoor te Batavia, *S. A. Webb*;

ontheven:

van de verdere vervulling zijner betrekking, de tweede kommies bij den ontvanger der inkomende en uitgaande regten te Batavia *A. N. H. de Vogel*;

magtiging verleend:

tot het uitreiken aan den gepensioneerden officier van gezondheid der derde klasse *J. H. Bruijnis*, van eene akte van toelating tot het uitoefenen der genees- en heelkundige praktijk in de afdeeling Lamadiang (residentie Probolingo);

ontslagen:

uit zijne betrekking, de in de verdere uitoefening zijner functien geschorste resident van Tappanoli *C. H. Palm*;

benoemd:

tot resident van Tappanoli, de adsistent-resident en magistraat te Padang *K. F. Stijman*;

tot adsistent-resident en magistraat te Padang, de adsistent resident van Priaman *P. Severijn*;

tot adsistent-resident van Priaman, de adsistent-resident van de afdeeling XIII en IX Kottas, residentie Padangsche bovenlanden, dr. *J. H. Croockewit*;

tot adsistent-resident van de afdeeling XIII en IX Kottas, Siroekam, Soepaijan, Allahan Pandjang en Soengi Pagoe, residentie Padangsche bovenlanden, de controleur der eerste klasse bij het binnenlandsch bestuur ter Sumatra's Westkust *H. A. Mess*;

tot adsistent-resident van Tanah Datar (Padangsche bovenlanden), de controleur der eerste klasse bij het binnenlandsch bestuur ter Sumatra's Westkust *P. de Bruin*;

tot controleur der eerste klasse bij het binnenlandsch bestuur ter Sumatra's Westkust, de ambtenaar op wachtgeld *H. D. Canne*, laatstelijk controleur der eerste klasse bij het binnenlandsch bestuur in de residentie Lampongsche distrieten;

tot tweeden kommies bij de weeskamer te Batavia, de derde kommies ter algemeene secretarie *M. L. W. Welker*;

tot eleve bij de tinmijnen op Banka, de klerk bij den administrateur der tinmijnen te Blinjoe *J. van Zolingen*;

tot leden der sub-commissie van onderwijs te Muntok:
J. H. R. Köhler, majoor der infanterie,
A. M. van Deinse, ingenieur der tweede klasse bij de burgerlijke openbare werken, en
Dr. *C. L. Vlaanderen*, mineralogisch scheikundige;

tijdelijk in dienst gesteld:

als adspirant-ingenieur bij de spoorweg-opnamen op Java, *W. E. van Kerrel*, particulier, thans werkzaam aan de fabriek van *Bayer & Co.* te Soerabaija;

ontheven:

eervol, uit de betrekking van venduneester te Padang, de ambtenaar *K. F. Stijman*, benoemde resident van Tappanoli;

belast:

met de functien van vendumeester te Padang, de benoemde adsistent-resident en magistraat aldaar *P. Severijn*;

bij den Landraad te Soerabaija,

ontslagen:

op zijn verzoek, eervol, uit zijne betrekking, de gewone deurwaarder *C. Dirksen*;

benoemd:

tot gewonen deurwaarder, de klerk bij het haven-departement aldaar *C. G. Bruno*;

goedgekeurd:

dat door den Resident van Banda,
bij de Subcommissie van Onderwijs Aldaar,

is ontslagen:

op zijn verzoek, eervol, als lid ds. *E. J. C. van den Berg*, onder dankbetuiging voor de door hem als zoodanig bewezen diensten;

is benoemd:

tot lid, *F. S. Sauerbier*, particulier aldaar.

Militair Departement;

bij de Militaire Geneeskundige Dienst,

bevorderd:

tot officier van gezondheid der eerste klasse bij het groot militair hospitaal te Soerabaija, de officier van gezondheid der tweede klasse *E. F. J. von Kappen*, thans ter beschikking te Batavia;

tot apotheker der tweede klasse, de apotheker der derde klasse *J. van Gorkom*;

bij het Wapen der Infanterie,

tot eersten luitenant bij het 12de bataillon, de tweede luitenant *S. D. Kramers*, van het bataillon;

tot tweede luitenants:

bij het 11de bataillon, de sergeant *F. P. de Nijs*;

bij het garnizoens-bataillon van Sumatra's Westkust en Onderheden, de sergeant *J. F. van Musscelt*; beiden van de militaire school te Meester-Corneiis.

Educatoren.

Onlangs kondigde het officiele dagblad de benoeming af van een nieuwen Directeur van het Gijmnasium Willem III, den Heer P. van Swieten, gepensioneerd kolonel, Lid van het hoog-militair-geregtshof van N. I. De dag dier afkondiging — de 27 November bragt onwillekeurig in herinnering dat toen juist een jaar geleden de eerste steen van het Hoofdgebouw dier inrigting was gelegd.

De herdenking der geschiedenis van het eerste levensjaar der instelling, welker geboortefeest met zulke algemeene sijmpathie gevierd werd, kan niet anders dan een pijnlijken indruk van teleurstelling te weeg brengen.

De minder gunstige geruchten omtrent den toestand van het Gijmnasium, reeds vroeger verspreid, ontvingen eene treurige bevestiging door den afloop van het examen, hetwelk zelfs aan de meest bescheidene verwachtingen niet beantwoordde. Zóó wel de vorderingen der leerlingen als de onderwijs-trant van sommige leeraren vielen tegen. Men achtte het noodig den Directeur — ondanks vele achtenswaardige eigenschappen — uit zijne betrekking te ontheffen, in meer dan één opstel, in de dagbladen geplaatst, en oogenschijnlijk door mannen geschreven die met de inrigting van naderbij bekend waren, werden klagten aangeheven niet alleen over onvoldoend personeel en salaris der onderwijzers, maar zelfs over eene gebrekkige directie en het luisteren van curatoren naar verkeerde inblazingen. En wie sommigen der knapen ontmoette, gedoscht in eene kennerkende kleeding, welke in hun kinderlijken geest reeds het denkbeeld prent, dat de officiele rok de hoogste illusie van den ambtenaar is, hij vroeg zich ernstig af of hunne toekomst zou beantwoorden aan de opofferingen die betrekkingen en regering zich voor hunne opleiding getroosten.

De achtbare Directie echter legde een loffelijken ijver aan den dag, om aan de algemeen gevoelde bezwaren te gemoet te komen. In plaats van den vertrokken Directeur, werd een man benoemd, die, ofschoon in tegenstelling der rectoren aan andere zulke inrigtingen niet met den doctoralen graad prijkende en niet in de oude talen ervaren, echter versierd is met edele burgerdeugden, ervaring, kennis van de Indische maatschappij en vastheid van wil. Men begreep ten regte dat zulke eigenschappen veel dringender behoefte zijn tegenover eene jeugd, in wie de allereerste grondslagen van het *lager onderwijs* nog zoo gebrekkig gelegd zijn, dan klassieke geleerdheid.

Aan het andere voertuig der beschaving — nog meer dan het onderwijs in de Indische maatschappij verwaarloosd — *de opvoeding*, trachtte zij evenzeer regt te laten wedervaren. De ondervinding dat voor de onderwijzers, na voleindigden arbeid in de school, de taak van het opzigt over de knapen gedurende het overige deel van den dag te zwaar viel, de bittere ervaringen opgedaan van eene onvoldoende verzorging der jeugd in haren vrijen tijd, verklaren waarschijnlijk het ontstaan van het denkbeeld om een drietal *Educatoren*, in tractement, en dus waarschijnlijk ook in rang een weinig boven de *Docenten* geplaatst, aan het onderwijzend personeel ter zijde te stellen.

Een thans in de dagbladen en ook in dit nummer geplaatste advertentie, maakt voor hen, die naar deze betrekking willen dingen, de daaraan verbondene voorwaarden bekend en het blijkt daaruit, dat werkelijk eene totale „afscheiding der opvoeding van het onderwijs" is voorgenomen, zoodat de daarin voorkomende vertaling van Educator door Medeopvoeder alleen den *Directeur* zelven en niet ook de *Onderwijzers* een deel in de opvoeding schijnt voor te schrijven. Het loopt in het oog dat de taak der Educatoren bepaaldelijk zal bestaan behalve misschien uit werkzaamheden in het materieel belang) uit de verzorging in intellectueel en moreel opzigt van de knapen buiten, ja! gelijk men wil, zelfs ook *in* de school, en dus gedurende het onderwijs.

Getuigen de aangewezen veranderingen ter eener zijde van den moedigen ijver en de goede bedoelingen des bestuurs ten opzigte van het Gymnasium, van den anderen kant bewijzen zij naar onze meening een gemis aan beleid en doorzigt, waardoor nieuwe, misschien grootere teleurstellingen dan de reeds ondervondene zijn te wachten.

Het komt ons voor dat, op hoe kleine schaal ook het onderwijs in de doode talen nog in den eersten tijd op het Gymnasium behoort te worden ingerigt, toch de Directeur den doctoralen graad behoort te bezitten. Hij, wien alle docenten ondergeschikt zijn, behoort, zoowel ter beoordeeling van het onderwijs als ter bewaring van het prestige tegenover het onderwijzerspersoneel en de schooljeugd, de academische loopbaan te hebben afgelegd, de eischen van het middelbaar onderwijs en der opvoeding door opleiding en ervaring te kunnen bevredigen, zal hij niet, ondanks de meeste beschaving, braafheid en tact, de geschiktheid missen, welke men van den Rector mag verlangen, zal hij niet aan het gevaar bloot staan van tot de taak eens vaders in een weeshuis af te dalen.

Eene niet minder groote grief tegen de hervorming van het Gymnasium ligt onzes inziens in de afscheiding van onderwijs en opvoeding. In waarheid elk wel ingerigt onderwijs is niets anders dan werkzaam aan de opvoeding.

De onderwijzer die verlaagd wordt tot den rang van afrigter, die slechts kennis aanbrengt, op werktuigelijke wijze, en met bloot materiele bedoeling, zal niet alleen *onzijdig* werkzaam zijn tegenover de opvoeding, maar zelfs *verderfelijk.*

Wij begrijpen wel dat men niet bedoeld heeft de onderwijzers in hunne bezieling te dooden, aan hun onderrigt het karakter van ontwikkeling en veredeling der jeugd te ontzeggen, maar waarom dan van eene *afscheiding* van *onderwijs* en *opvoeding* gesproken, die op zich zelve onbestaanbaar, krenkend voor den onderwijzer en verwarrend is zelfs voor den leerling. Inderdaad het vertrouwen op het doorzigt van de geachte Directie kan niet anders dan geschokt worden door de gebezigde *uitdrukking.* Doch ook de *bedoeling*, die achter de verkeerde uitdrukking schuilt, komt ons bedenkelijk voor. Wij vreezen dat de verhouding tusschen docenten en educatoren op den duur niet goed zal zijn, dat hun gemis van kennis in vergelijking der onderwijzers — men schijnt zelfs het bezit van een onderwijzersrang bij hen niet te verlangen — aan de knapen, die hun over hun werk zullen raad vragen, tot geringachting zal aanleiding geven, dat hunne al te lijdelijke bezigheid van bewakers en oppassers op den duur door hare eentoonigheid de geestdrift der volhardende liefde zal uitdooven. Indien men het opzigt over de knapen bestendiger en strenger had verlangd dan zulks van het tegenwoordig personeel kan worden gevorderd, waarom niet, volgens de elders gemaakte, juiste opmerking, het aantal onderwijzers vermeerderd in plaats van met het waagstuk eener gekunstelde, nadeelige, ja onbestaanbare afscheiding van *onderwijs* en *opvoeding* de proef te nemen?

De tegenwoordige hervorming van het Gijmnasium is inderdaad niets anders dan de uitwerking eener *grondkwaal* waarop in der tijd met nadruk in dit blad is gewezen (*), en welke, ook naar *ons* inzien, met kracht als een doodend element behoorde te worden bestreden in plaats van gevoed. Men heeft van het Gijmnasium een *kostschool* gemaakt, men heeft, getrouw aan de hardnekkige zucht van het geheel Indisch bestuur om alles zelf te willen regelen, zich met alles te bemoeijen, de knapen aan den invloed der familien willen onttrekken, om hunne opvoeding geheel door den Staat te laten volbrengen. Door de treurige ervaring, dat onder het goede, op de school in de jeugdige harten gezaaid, in de huisgezinnen veelal het onkruid welig gestrooid wordt, heeft men in kleingeloovige vreesachtigheid de geheele zorg zelf willen op zich nemen, en alzoo ook den heilzamen invloed van het familie-verkeer onmogelijk gemaakt. Men heeft met het onkruid ook de goede plant uitgerukt. Van daar dat men er geen bezwaar in heeft gevonden de instelling op grooten afstand van Batavia af te zonderen, en tusschen de betaling voor de *internes* en *externes* zoo weinig verschil gemaakt, dat een groot aantal ouders van de hoofdplaats zelve hunne kinderen op het Gijmnasium doen wonen.

En heeft nu de inrigting, terwijl zij door deze regelingen de knapen aan den gevreesden invloed hunner gezinnen onttrok, zelve weten te voorkomen dat de vijandelijke hand onkruid tusschen het goede zaad strooide? De ondervinding geeft een beschamend antwoord op deze vraag, en ondanks de strenge en zonderlinge maatregelen thans genomen zal de ondervinding weder spoedig leeren, dat ook deze daartoe onvermogend zijn.

Zij zal op nieuw bevestigen dat onnatuurlijke banden der jeugd aangelegd om haar voor losbandigheid te bewaren, dat gekunstelde afsluiting, ten einde den verkeerden invloed der omgeving af te weren, de *zegenrijke* gevolgen der vrijheid en des verkeers verstikt en toch voor hunne *nadeelige* werking niet behoedt. Indien men het Gijmnasium in het middelpunt van Batavia had geplaatst en het alleen den Directeur vrij gelaten voor *eigen* rekening eenige knapen van elders in de kost te nemen, indien men met kracht aan de oprigting van Gijmnasia ook op de andere hoofdplaatsen van Java had gewerkt, dan zouden de ouders grootendeels hunne zonen slechts voor het *onderwijs* aan de zorg der instelling hebben toevertrouwd en velen van elders naar eene andere gelegenheid tot inwoning uitgezien om de knapen aan dat onderrigt te kunnen doen deelen.

Wij wanhopen niet aan de bestaanbaarheid en doeltreffendheid van het gijmnasiaal *onderwijs* in Indie, maar slechts aan de mogelijkheid eener gijmnasiale *opvoeding* van wege den Staat. De tegenwoordige inrigting zal blijven kwijnen en de behoudslieden zullen daarop zegevierend wijzen ten betooge dat de opleiding in Indie eene hersenschim is. Alleen de terugkeer tot den normalen toestand: — gijmnasiaal onderwijs en huisselijke opvoeding — zal aan het verheven doel der inrigting doen beantwoorden, den ijver der directie bekroonen en den behoudsman beschamen.

G.

(*) In het opstel van den heer S. E. W. Roorda van Eijsinga: „*Het Gijmnasium Willem III.*"

De Centrifuge bij de suikerfabricatie.

Men weet, dat de centrifuge aanvankelijk in Engeland werd gebruikt, om kant en andere fijne witte goederen door de middenpuntvliedende kracht te droogen. Later is die kracht ook toegepast op het droogen van geverwde garens, waardoor veel brandstof bespaard en de kleur gelijkvormiger blijft, dan bij het droogen in de open lucht of in droogovens.

De toepassing der middenpuntvliedende kracht op de suikerfabricatie mag als een der voornaamste verbeteringen der laatste jaren beschouwd worden. De suiker, door de centrifuge van de stroop ontdaan, heeft een veel gelijker kleur, dan wanneer dit door *kleien* geschiedt, omdat de centrifuge op alle suikerdeelen gelijkelijk werkt, maar het kleiwater niet in dezelfde aanraking komt met al de suiker, die zich in de potten bevindt. Door de centrifuge wordt de suiker dus van *al* de stroop gescheiden, en staat daarom gewoonlijk ook een of twee nummers der standmonsters hooger dan gekleide suiker van dezelfde soort; bovendien wordt veel tijd bespaard en meer suiker verkregen.

Hierdoor is echter een conflict ontstaan tusschen de wijze van taxatie die tot heden toe op Java plaats vond, en de wezenlijke kwaliteit. Tot heden diende de kleur der suiker op Java nagenoeg als *eenigen maatstaf* ter beoordeeling der kwaliteit en prijsbepaling en dit gaf veeltijds aanleiding, dat de fabriekant door sterk stampen bij het verpakken in de krandjangs het grein vernietigde om witter kleur te verkrijgen en een nummer hooger in de standmonsters te komen. De wijze van verpakking op Java (in krandjangs) droeg daartoe bij, want, in kisten gepakt, zou de suiker van de droogbakken, *ongestampt*, in die kisten geschud en het grein ongeschonden zijn gebleven; hetzelfde doel had men echter ook hier kunnen bereiken, indien niet uitsluitend de kleur, maar ook een goed grein bij de taxatie in aanmerking waren genomen.

Is de gecentrifugeerde suiker op zich zelf goed van kwaliteit, b. v. hoofdsuiker en eerste stroopsuiker, dan behoeft in de wijze van taxatie geen verandering gebragt te worden. Bij geringer soorten echter, b. v. tweede en derde stroopsuiker kan de kooper het verschil van *f* 0.50 per pikol en nummer der standmonsters niet meer aannemen volgens de kleur, maar alle suikers beneden No. 8 moeten aan een naauwkeuriger onderzoek, dan beoordeeling volgens de *kleur*, onderworpen worden, om tot eene juiste waardering te geraken. Dit is echter op *alle* en niet *alleen op gecentrifugeerde* suiker toepasselijk.

Men wil beweren, dat te Soerabaja en Pasoeroeaan in de laatste jaren eenigzins ligthartig is getaxeerd bij inkoop van suiker voor handelshuizen te Batavia en dit heeft aanleiding gegeven tot klagten in Nederland, welke weerklank hebben gevonden bij den handel te Batavia, die gewoon is in den oosthoek suiker te doen koopen.

Eene circulaire, door die kooplieden dienaangaande verspreid, schijnt ook door de factorij der Ned. Handelmaatschappij in beginsel beaamd te worden, hoezeer deze op de circulaire niet had geteekend. Het gevolg haren brieven aan voorname handelhuizen op Java, in verband met de bedoelde circulaire, was een vergadering van den handel te Samarang, die daarna ook eene circulaire heeft verspreid van den volgenden inhoud:

In de Vergadering der Handels-Vereeniging alhier, gehouden op gisteren den 14den November 1861, is ter sprake gebragt, de overeenkomst door verscheidene te Batavia gevestigde Handelshuizen onderling aangegaan, met opzigt tot eene verlangd wordende reductie, op den prijs van Stroopsuiker, door centrifuges bewerkt, luidende als volgt:

„De ondergeteekenden, talrijke klagten uit Nederland vernomen en ook zelf ontvangen hebbende over partijen *Java Suiker* te Amsterdam en Rotterdam aangebragt, en wel meest over afschepingen van Soerabaija en meer Oostelijke havens van Java, vermeenen dat daarvan de voorname oorzaak ligt in de spoedige kwaliteits-vermindering van door Centrifuges bewerkte Stroopsuiker, en zijn daarom tot het besluit gekomen en verbinden zich bij deze, om bij hunne inkoopen zoowel direct als door middel van brieven op de kustplaatsen gevestigd, een prijsverschil van Twee Gulden per picol te conditioneren voor zoodanige door Centrifuge bewerkte Suiker."

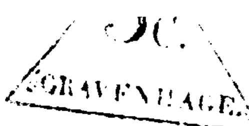
Batavia, 24 October 1861.

(*Volgen de Handteekeningen.*)

Nadat die overeenkomst breedvoerig was besproken geworden, werd door de ondergeteekenden bepaald:

Dat, aangezien, bij den verkoop en de aflevering van *sloppe, klamme* en *vochtige* Suiker, onverschillig of dezelve al dan niet door centrifuges is bewerkt geworden, hier ter plaatse steeds eene billijke reductie wordt toegestaan en het, als een gevolg daarvan, tot dus verre

BIJVOEGSEL BATAVIAASCH HANDELSBLAD

Woensdag 18 December 1861. No. 101.

dan ook nog [illegible] is voorgevallen, dat op Suiker, van hier afgescheept, klag en zijn ingekomen, zoo als die bedoeld in de bewuste Bataviasche overeenkomst, het ons ondergeteekenden geheel onnoodig voorkomt, eenige verandering te brengen in de tot dus verre gevolgde plaatselijke usantie, bij ontvangst en aflevering van suiker van de hierbij bedoelde kwaliteit.

Dat, aangezien de onderteekenaren der bedoelde overeenkomst te Batavia de aldaar bepaalde reductie van *f* 2, zegge Twee Gulden, per picol, voor Stroopsuikers, door centrifuges bewerkt, ook te Samarang en Soerabaja verlangen toegepast te zien, het ons ondergeteekenden raadzaam is voorgekomen, om, ter vermijding van alle mogelijke reclames, overeen te komen en te bepalen, zoo als geschiedt bij deze:

Dat voortaan, de hoegrootheid van de reductie in prijs, welke, even als tot dus verre, zal worden toegestaan op Suiker van *slappe*, *klamme* of *vochtige* kwaliteit, onverschillig of dezelve al dan niet door centrifuges is bewerkt geworden, zal worden bepaald door twee deskundigen, door kooper en verkooper te benoemen uit de handelaren dezer plaats, welke, in geval van verschil van gevoelen, bevoegd zullen wezen, zich eenen derden deskundige toe te voegen;

Dat verder, alle onderteekenaren dezes verklaren, zich, bij koop en verkoop of ontvangst en aflevering van Suiker van de hierbij besprokene kwaliteit, te zullen onderwerpen aan de uitspraak der bovenbedoelde deskundigen en voorts, dat zij zich niet aansprakelijk stellen voor reclames of schadevergoeding, welke later mogten worden gemaakt of geëischt op partijen Suiker, waarvan de waarde op de bovenvermelde wijze zal worden bepaald en overeengekomen.

Samarang, 15 November 1861.

(*Volgen de Handteekeningen.*)

Eigenaardig vindt men onder de teekenaren de chefs van handelshuizen te Batavia, waarvan de compagnons te Samarang door hunne teekening een ander gevoelen blijken aan te kleven; een bewijs, hoe onzeker de denkbeelden op Java nog zijn aangaande de beoordeeling der kwaliteit van suiker. *Wij* gelooven, onder verbetering, dat de handel te Samarang de zaak uit een meer juist oogpunt heeft opgevat, omdat hij als beginsel heeft aangenomen, dat suikers van geringer kwaliteit telkens aan eene beoordeeling van taxateuren zullen onderworpen worden, onverschillig, of zij met of zonder behulp van de centrifuge zijn gefabriceerd.

Het beginsel, dat alleen *gecentrifugeerde stroopsuiker* eene vaste prijsvermindering zoude ondergaan, achten wij niet alleen *ondoelmatig*, maar ook *gevaarlijk* voor de suikerfabricatie.

Ondoelmatig, omdat de verkooper zich die prijsvermindering niet zal laten welgevallen, wanneer het verschil in kwaliteit daartoe geen aanleiding geeft. Hij zal andere koopers zoeken en vinden en het beginsel kan dus niet worden volgehouden.

Gevaarlijk voor de suikerfabricatie op Java.

Indien toch het beginsel ingang vond, dat suiker minder waard is, *omdat zij door de centrifuge van de stroopdeelen is afgescheiden*, dan zoude daardoor een vooroordeel worden opgewekt tegen het gebruik van de centrifuge bij de suikerfabricatie in het algemeen en het Gouvernement, dat ten deze veeltijds de zienswijze der *Factorij van de N. H. M.* volgt, zoude welligt het gebruik dezer machine bij de Gouvernements-suikerfabrieken verbieden.

Het behoeft geen betoog, dat daarmede weder een der uitmuntendste verbeteringen in de suikerfabricatie voor Java verloren en een groote achteruitgang in dezen gewigtigen tak van nijverheid zou worden veroorzaakt.

De centrifuge kan de kwaliteit wel *verbeteren* maar nimmer *verminderen;* hij kan misschien aan suiker van geringe kwaliteit den *schijn* geven, beter te zijn, dan zij volgens de kleur werkelijk is, doch dat kan geen bezwaar opleveren tegen de centrifuge op zich zelf, maar alleen aanleiding geven tot verandering in de wijze van taxatie, die in het algemeen op Java welligt nog zoo oppervlakkig is, omdat men hier *geen makelaren heeft.*

Elk deskundige zal het gebruik van de centrifuge bij de suikerfabricatie als hoogst nuttig moeten verklaren, en indien men die verbetering hier weder wil doen verdwijnen — gelijk de fabriekmatige bereiding bij de koffijkultuur reeds nagenoeg verdwenen is — dan zou dat alleen kunnen geschieden op grond van het overbekende axioma — dat echter eenigzins aan kracht begint te verliezen — luidende:

Java bevindt zich in een *exceptionelen* toestand, dus ook de suiker die daar wordt gefabriceerd; de centrifuge werkt overal goed, maar op Java deugt hij niet.

Met dat axioma kan men alles wegcijferen.

H. J. L.

Batavia.

In den morgen van heden is Z. E. de Gouverneur Generaal en gevolg van Buitenzorg alhier aangekomen.

Gisteren middag circa 2ure waren de benedenzalen van het stadhuis alhier opgepropt met Europeanen, Inlanders en Chinezen. Men zag één Inlander zwaar geboeid binnen leiden om voor het policiegeregt te worden gebragt. Wat hij eigenlijk had bedreven kunnen wij vooralsnog niet met volle zekerheid zeggen, doch dit weten wij er van, dat hij door de bevolking was opgevat als van tjoeliek-tjoeliek verdacht. Er waren behalve eenige Inlanders, ook twee zeer geloofwaardige Europeanen als getuigen opgekomen. Deze laatsten werden, tegen algemeene verwondering aan, echter niet gehoord. Met gespannen verwachting verbeidde men de uitspraak. De beschuldigde werd eindelijk gestraft met .... drie dagen gevangenis! De opgelegde straf verbaasde de inlandsche gemeente het meest — zulks is een natuurlijk gevolg van de omstandigheid dat het policiegeregt alhier nog altijd, in strijd met Art. 29 R. O. niet in het openbaar maar achter een schutsel gehouden wordt, en men dus de toedragt der zaak niet kan vernemen. Intusschen doet de opgelegde straf vermoeden dat de delinquent, na het onderzoek, voor iets anders is gestraft dan waarvan hij beschuldigd was, hetgeen zich trouwens zeer goed laat verklaren, daar de, als naar gewoonte, buiten eede gehoorde inlandsche getuigen mogelijk geen moed meer hadden, na de welbekende bedreiging, het woord *tjoeliek-tjoeliek* uit te spreken. Het is wel jammer dat de beide Europeanen niet zijn gehoord, welligt ware de beschuldiging dan opgegaan, de *policie* zich gaan *onbevoegd* verklaren en de zaak naar den *omgaanden regter* overgewezen geworden. Geen nood echter dewijl zulks *nog* kan geschieden, uit hoofde het Hoog-Geregtshof bereids eenmaal heeft uitgemaakt dat er geen *bis in idem* bestaat, wanneer gelijk hier een *onbevoegde* magt een straf heeft opgelegd voor een zaak welker beslissing *niet* tot hare *competentie* behoorde.

In de afgeloopen week zouden er, naar algemeen gezegd wordt, aan de O. en W. zijde van het *Molenvliet* (slopje) bij in den hoogsten rang der maatschappij geplaatste ingezetenen *diefstallen* zijn gepleegd. Wij weten niet of de *dieven* zijn gevat, doch wij kunnen wel verzekeren, dat een maanden geleden weggeloopen hondje, aan één dier bedoelde hooge ambtenaren toebehoorende op de reuk af, in het *Hotel des Indes*, kamer no. 11, door den onderschout van *Bazaar Baroe* is opgevat en aan den hoogen reclamant terug gegeven.

Medegedeeld door

M. DE LEON.

Vertrokken Personen.

Naar Singapore, per *Macassar*, de heeren van Heemskerk, Valvis, Haffkenscheid, van der Leeuw, Redlich, Vaupel, Mohr, Wichura, S. de Almeida, echtg. en 2 kinderen, W. de Almeida, echtg. en 1 kind, Quinie, de Fiennes, Petersen, La Magerie, Berezaij, Amedee d'Amand, Mandremer Aluzet, Paijs en Leijdet, mejufvr. Bosscher, Franck en 2 kinderen.

Naar Samarang en Soerabaija, per *Prins van Oranje*, de heeren van Boxel, Modderman, Hartman Kok, Wille.

Batavia. Volgens berigt van den consul generaal der Nederlanden te Alexandrie is de onderzeesche telegraaflijn van Alexandrie via Malta naar Europa, sedert 1 November 1861 voor het publiek opengesteld.

Preanger Regenschappen. Op den 28sten November jl., des namiddags ten half drie ure is een nog al hevige schok van aardbeving, die omstreeks 5 seconden heeft geduurd, te Manondjaja, hoofdplaats der adsistent-residentie Soekapoera, gevoeld.

De rigting was van het zuiden naar het noorden.

— In den nacht van den 3den op den 4den December zijn door hoogen waterstand in de rivier Tjipelang, district Tjongeang, regentschap Soemelang, drie stukken van de over die rivier liggende brug weggeslagen, waardoor de communicatie tusschen Sumadang en Madjalenka voor rijtuigen tijdelijk is gestremd.

Door het plaatselijk bestuur zijn echter de noodige maatregelen genomen om die stremming te doen ophouden en de schade te herstellen.

Cheribon. In den namiddag van den 28sten November jl., ca. 15 minuten over drie uren, zijn twee hevige schokken van aardbeving in de rigting van het zuidoosten naar het noordwesten in de afdeeling Galoe gevoeld, welke ongeveer drie seconden hebben aangehouden.

Van schade aan gebouwen als anderzins is niets vernomen.

Tagal. Op den 28sten November jl. zijn in onderscheidene dessa's van het district Mandiradja, in deze residentie, ten gevolge van hevigen wind, vergezeld van zware regens, omgewaaid:

30 huizen, 16 pendoppo's, 1 keuken, 8 padischuren, 2 buffelkralen, 793 koffijboomen (pagger koffij), 37 verschillende soorten van vruchtboomen, en 22 bamboestoelen.

Behalve eene vrouw, welke door het instorten van een huis ligtelijk is gewond, heeft men bij die gelegenheid geene andere ongelukken, noch verlies van menschenlevens te betreuren.

Pekalongan. Op den 1sten Dec., omstreeks 9 uren 's morgens heeft op de hoofdplaats een hevige wind uit het N. W. gewoed, waardoor in de aan het strand gelegene Javaansche kampong Kertosari nabij de hoofdplaats 11 bamboezen met atap gedekte huizen zijn omvergewaaid, waarbij echter geen menschenlevens zijn te betreuren.

Op den 2den December omstreeks 10 uren 's morgens, is op de reede der hoofdplaats door zware deining en hevigen wind uit het N. O. ½ N. eene praauw maijang, groot een koijang, welke des ochtends ter vischvangst was uitgegaan, omgeslagen en weggedreven; de 12 opvarenden en 2 kinderen hebben zich allen gelukkig zwemmende kunnen redden, met uitzondering van een man, die vermist wordt en waarschijnlijk in de golven is omgekomen.

Samarang. In den nacht van den 5den December is de helft der brug Bodri, gelegen in de afdeeling Kendal, door eene zware bandjir weggespoeld.

De passage wordt verholpen door een vlot.

De ingenieur 1ste klasse, chef der 3de waterstaats-afdeeling heeft zich derwaarts begeven ten einde den toestand van de brug te constateren en voorloopige maatregelen van voorziening te nemen.

Bezoeki. Den 15den November sloeg de bliksem in een der tabaksloodsen in het district Penangoengan, regentschap Bondowosso, waardoor een gedeelte der loods afbrandde.

In het regentschap Bondowosso ontstond den 17den November een bandjir, waardoor acht, zoo groote, als kleine dammen werden weggeslagen, terwijl door hevigen wind, schade werd toegebragt aan een 200tal schaduwboomen (dadap) van de koffijaanplantingen in het district Wonosari, alwaar ook den 26sten November een inlander, van het grassnijden huiswaarts keerende, door den bliksem werd getroffen, en onmiddelijk overleed.

In het district Poeger, regentschap Bondowosso, werden 2 inlanders, op de jagt, ernstig door een wild en stier verwond, met het gevolg dat een hunner op de plaats dood bleef.

Eene inlandsche vrouw en een kind werden levenloos uit de rivier Sampean (regentschap Panaroekan), gehaald. Geene teekenen van geweld aan de lijken te bespeuren zijnde, moet hun dood aan een ongeluk worden toegeschreven.

Banjoemas. Op den 29sten November ll. is de Javaan Tjondrosoeto, op den grooten weg nabij de fabriek Kali Bagor in het district Soekaradja door den bliksem getroffen, en onmiddelijk overleden.

Zuid- en Ooster-Afdeeling van Borneo. (October). De staat van het padigewas in de geheele residentie is verre van gunstig te noemen. In enkele afdeelingen bestaat zelfs vrees voor eene nagenoeg geheele mislukking van den oogst, ten gevolge van de aanhoudende en zware regens en de daardoor veroorzaakte overstroomingen.

Het is dus te voorzien, dat de rijst, die in de binnenlanden van dit gewest reeds schaars is, weldra niet, dan tegen zeer hooge prijzen te verkrijgen zal zijn.

Alle pogingen worden door het bestuur aangewend om de bevolking tot het planten van aardvruchten en andere eetbare gewassen aan te sporen ten einde gebrek aan levensmiddelen te voorkomen.

De handel ter hoofdplaats was in de maand October vrij levendig; 12 schepen en 13 praauwen, metende 1480½ last kwamen binnen, terwijl, zoo naar Java, als elders vertrokken 17 schepen en 22 inlandsch getuigde vaartuigen, metende te zamend 2500½ last.

Aan inkomende en uitgaande regten werd ontvangen:

Een som van	*f* 9,659.16
In de negen eerste maanden van 1861...	" 48,910.49⁵
te zamen.....	*f* 58,569.65⁵
In de tien eerste maanden van 1860	" 35,936.57⁵
meer in 1861....	*f* 22,633.08

Het zoutdebiet bedroeg:	79 koijangs	16 pikols	— pd.
In de negen eerste maanden van 1861	562 "	23 "	15¾ "
te zamen	642 koijangs	9 pikols	15¾ pd.
In de eerste tien maanden van 1860	619 "	8 "	62½ "
meer in 1861	23 koijangs	0 pikols	78¼ pd.

De kolendelving te Pengaron bleef even onbelangrijk als in de vorige maanden, terwijl de werkzaamheden nog vertraagd zijn geworden door twee instortingen aan den ingang der galerijen.

In het geheel zijn dan ook slechts 67 tonnen kolen uitgewerkt, waarvan 45 ton naar Bandjermasin is afgevoerd.

De gezondheidstoestand op het etablissement was zeer gunstig.

Het restant steenkolen in de pakhuizen te Bandjermasin bedroeg onder ult. October 274 ton.

Van de Zuider-afdeeling loopen de berigten tot ult. October en luiden allezins gunstig.

Te Sampit en in de overige districten heerschte overal eene gewenschte rust.

Alleen van Kottawaringin en Djelei zijn geene tijdingen ontvangen.

De handel te Sampit is gedurende de maand October levendiger geweest dan in September; er heeft een vrij drukke afvoer van producten uit de binnenlanden plaats gehad, vooral van rotting en getah-pertjah.

Aan inkomende en uitgaande regten is aldaar ontvangen eene som van *f* 689.75, of *f* 556.83 meer dan in de voorgaande maand.

Het zoutdebiet bedroeg in October, 1 koijang en 21 pikols.

De prijzen van rijst en padi zijn weder eenigzins gestegen, zoodat eerstgenoemd artikel nu met *f* 6.50 per pikol en de padi met *f* 11.— de 100 gantangs betaald wordt.

De gezondheidstoestand aldaar en in de naastbij liggende districten liet over het algemeen niets te wenschen over.

Volgens de laatste berigten van Katingan Oeloe moeten de daar heerschende kinderpokken ook eenigzints in hevigheid zijn afgenomen.

Van de Oostkustrijkjes bleven de tijdingen bevredigend; de rust is daar nergens verstoord geworden. Met de verschillende vorsten en hoofden werd eene zooveel mogelijk geregelde correspondentie aangehouden, ook met het doel om den invloed van ons bestuur in de leenroerige rijken te doen toenemen en eerbiedigen.

(*Jav. Court.*)

Soerabaija 6 December. Dezen morgen vereenigden zich op de kleine Passerbaan in groote tenue, het 6de en 14de bataillon infanterie, het garnizoens-bataillon, de 10de en 16de kompagnie artillerie en de kompagnie kavallerie in groote parade, gecommandeerd door den Luitenant kolonel, waarnemend plaatselijke kommandant Crena, ten einde de ridderorde der Militaire Willemsorde 4de klasse uit te reiken aan den 1sten luitenant der infanterie van Schendel, als belooning voor betoonden moed, beleid en trouw, bij gelegenheid der Bandjermassinsche expeditie. Treffend was de aanspraak van den kolonel, kommandant der derde militaire afdeeling aan den nieuw gedecoreerden, gedurende de overreiking van ridderteeken en diploma, na afloop waarvan de nieuw geïnstalleerde ridder, door alle aanwezige ridders met een hartelijken handdruk in de ridderschap werd welkom geheeten. Na afloop der plegtigheid hebben de gezamenlijke troepen voor den nieuwen ridder gedefileerd.

(*Oostpost.*)

Soerabaija, 7 December. Men schrijft ons van Samarang: Bij de policie te Samarang werd dezer dagen eene nog al zonderlinge klagte ontvangen van eenen onderwijzer, die in den avond van den 1sten dezer in het midden der stad op den openbaren weg is aangevallen en aan het hoofd, in het aangezigt en in den rug deerlijk is gewond en gekneusd geworden, door . . . . . eenige meisjes, aan wier hoofd zich eene meer bejaarde vrouw had gesteld.

Naar de wapenfeiten dezer moderne *Kenau Hasselaars* en derzelver oorzaken is een onderzoek ingesteld.

(*De Nieuwsbode.*)

Soerabaija, 11 Dec. Men schrijft ons van Muntok:

Het onderzoek naar den zoo kostbaren onderzeeschen kabel is afgeloopen en blijkt deze onherstelbaar verloren te zijn.

Een hevige regen is hier thans aan de orde van den dag.

Aan de Anthoniustoren op Tg kalian wordt hard gewerkt en is deze reeds ongeveer 40 ellen boven den grond opgetrokken. Zoo doorgaande zal men in het begin van 1862 het licht kunnen ontsteken.

Het is een bijzonder mooi werk.

(*Soer. Court.*)

Nederland.

Volgens mededeelingen van de Algemeene Rekenkamer was op ult. December 1860 het bedrag onzer schuld als volgt:

Ingesch. Nat. Werk. Schuld, rent. 2½ pCt.	*f*	694,612,200.—
" " " " " 3 "	"	106,311,450.—
" " " " " 4 "	"	204,207,700.—
Schuldbekentenissen ten laste van het voormalig Amortisatie-syndicaat, rentende 3½ pCt.	"	17,498,000.—
Schuldbrieven ten laste van 's Rijks Overzeesche bezittingen, rentende 4 pCt	"	13,024,500.—
Te zamen. . . .	*f*	1,035,563,850.—
Waarbij nog behoort gevoegd te worden:		
1°. geldleening voor den kiezelweg van Zutphen naar Goer, per resto groot *f* 60,500, rentende 3½ pCt., doch waarvan jaarlijks op 1 November *f* 6000 wordt afgelost	"	60,500.—
2°. geldleening ter verbetering en tot onderhoud van groote wegen in het voormalig land van Valkenburg, in het Hertogdom Limburg, volgens de wet van 26 Dec. 1851 (*Stsbl.* No. 198) bij dading ten laste van den staat gebragt, en op ult°. Dec. 1860 nog bedragende: rentende 3½ pCt. . . . *f* 2,072.— ; " 3 " . . . " 16,789.90	"	18,861.90
Totaal . . .	*f*	1,035,643,211.90

— De Minister van Financien heeft bekend gemaakt, dat, naar luid eener mededeeling van het muntcollegie, deels door de justitie, deels door bijzondere personen, in den omloop zijn aangehouden stukken van 2½ gulden van blijkbaar verminderd gewigt; dat het onderzoek, op die stukken ingesteld geleid heeft tot de bevinding dat zij eene gewigtsvermindering hebben ondergaan van 4½ tot ruim 5½ wigtjes, en alzoo ⅕ der nominale waarde; dat sommige zich onderscheiden door eene loodachtige kleur, door afronding der vormen van het beeld en doorruwheid der oppervlakte, welke zich meer of minder als beloopen voordoet; dat zij zoo in doorsnede als dikte met ruim ¼ streep zijn verminderd; dat de opwaartsche letters, cijfers en teekens zoo op de voor- als tegenzijde, als mede de omtrekken van het wapen en der kroon veel dunner zijn en smaller, de inwaartsche letters en teekens op de afsnede integendeel minder diep doch breeder; en eindelijk de geparelde cordonband, die het muntstuk ter wederzijde omgeeft, veel smaller en de pareltjes veel schraler dan op ongeschonden stukken wordt waargenomen; — op grond van welke ontdekking de Minister het algemeen op nieuw indachtig maakt aan de bepaling van art. 21 der wet van 27 van November 1847 (*Staatsblad* N°. 69), volgens welke gemaakte, vervalschte, in waarde verminderde, verminkte of geschonden muntspeciën in 's Rijks schatkist worden aangenomen, noch ook door iemand behoeven aangenomen te worden.

Amsterdam, 19 Oct. Aan Mr. W. Wijnaendts, oud-lid der Tweede Kamer enz. is bij zijn aftreden als burgemeester der gemeente Hillegom, door de leden van den raad en inwoners dier plaats, een prachtig zilveren tafelmilieu als blijk van achting en hulde vereerd.

De bekende Jhr. M. Salvador heeft zich bij het volgend schrijven tot de Tweede Kamer gerigt:

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal,

geeft de ondergeteekende eerbiedig te kennen, dat hij de vrijheid genomen heeft uithoofde van de daarbij besproken staatsbeginsels, onderstaanden brief aan den heer Dr. W. E. de Man, te Oud-Beijerland, te schrijven;

dat hij, tot ongeschonden handhaving van art. 47 der Gemeentewet, tegen eene arbitraire jurisprudentie, zoo veel noodig, de tusschenkomst der Kamer inroept.

Jhr. M. SALVADOR,

11 October 1861. herbenoemd lid van den gemeenteraad te Haarlem.

(*Kopij.*) *Wel-EdelZeer Geleerde Heer!*

Vergun mij het genoegen, zonder de eer te hebben u persoonlijk te kennen, u mijne warme gelukwenschen te brengen naar aanleiding van de thans reeds doorgestane gevangenisstraf. Ik hoop, dat uwe gezondheid daaronder niet zal geleden hebben. De onderscheiding van de zijde uwer mederaadsleden, door uwe benoeming tot wethouder in September ll., weegt gelukkig ruim op tegen de harde bejegening, van de Hooge Regering en hare volgzame ambtenaren ondervonden.

Bedrieg ik mij niet, dan zijt gij het *tweede* gemeenteraadslid, wien eene gevangenisstraf, als een gevolg van de waarneming zijner functie, is te beurt gevallen. Kwijtschelding van straf werd u, even als aan mij, geweigerd. Het koninklijk regt van gratie schijnt hier in Nederland*je* alleen ten behoeve van gaauwdieven en booswichten geschreven te zijn.

Hetgeen Mr. J. H. G. Boissevain in zijne Aanteekening op de Gemeentewet, art. 47, *niet* vermoed heeft is geschied; het artikel weert *alzoo* niet inmenging der justitie in den boezem der vertegenwoordiging, ten einde hare zelfstandigheid en vrijheid van beraadslaging (!!!) te waarborgen. Een duidelijk geschreven en gezond wetsartikel is door de willekeurige uitlegging van regterlijke ambtenaren te niet gedaan. Zoo wordt iedere liberale wetgeving hier te lande door eene tyrannieke jurisprudentie ter zijde gesteld.

Zoo is de volksvertegenwoordiger in den gemeenteraad tegenover den burgemeester-voorzitter gelijkgesteld met den soldaat, welke met politiekamer of provoost gestraft wordt wegens onbetamelijke uitdrukkingen jegens zijn korporaal. Waar zoo gemakkelijk de volksvertegenwoordiger kan verdrukt worden, is er geen aanzien, kracht en invloed van een parlementairen regeringsvorm te wachten.

Men moet hier tot de regeringscôterie behooren; dit blijft nog immer de *conditio sine qua non.*

De heer S. Fongers alhier, welke met mij, in 1853—1856, het slagtoffer geweest is van velerlei wets- en regtsverkrachting alhier, heeft mij verzocht, tot bewijs zijner deelneming, hier zijn naamkaartje voor u in te sluiten.

Met de meest verschuldigde hoogachting heb ik de eer te verblijven,

Weld-Edel Zeer Geleerde Heer,

Uw. dienstv. Dienaar,

Jhr. M. SALVADOR.

Amsterdam. Vrijdag avond 4 Oct. kwam zekeren G. H. S. van den heer C. op de Prinsengracht bij de E. straat en liep die gracht langs tot aan de Westermarkt. Het was des avonds kwart voor zeven uur. S. leed aan kramp en zag zich gedrongen om van een van die ellendige inrigtingen gebruik te maken, die men hier tot walg der ingezetenen onder sommige bruggen aantreft.

Er bevonden zich daar drie mannen, waarvan een tweetal hem, zonder dat hij er acht op sloeg, volgden. Op eens namen zij hem beet, schudden hem en voegden hem de woorden toe: »hier S...... uw horologie, geld of alles wat gij hebt.'' — S. haalde zijn zakdoek uit den zak, doch ontving hem terug met de bemerking dat het geene zijden maar slechts een katoenen vod was. Zij onderzochten zijne zakken doch vonden niets dan luttel zilvergeld en eenige centen; »geld of je leven, voegden zij hem op nieuw toe; hebt gij het niet, dan moet ge het maar leenen of wij werpen u in de Keizersgracht en laten u verdrinken!''

S. geheel verbluft wist geen raad, hij liep naar den heer W., waar hij twaalf gulden leende, en gaf hun dien op de sluis van de Heerengracht. Naauwelijks was dit geld in handen dier schurken of zij grepen den ongelukkigen S. op nieuw aan, hem in het oor blazende, »zie zoo nu hebben wij het regt, en vooreerst wat geld; wij moeten meer hebben.'' S. in plaats van zich tegen die ellendelingen te verzetten, of de hulp van voorbijgangers in te roepen, was flaauwhartig genoeg om zich te laten intimideren, en leende op nieuw bij den heer P. vier gulden; toen ook dit geld in handen der straatroovers was, eischten zij, dat S. zijn horologie voor *f* 4 verpanden zou, hetgeen hij, onder zware vloeken en bedreigingen van de beide kerels, deed. Nog niet tevreden met het ontvangene deden zij S. een briefje teekenen waarbij hij beloofde den volgenden dag nog tien gulden te zullen geven, hetgeen hij deed met den naam „van Dijk,'' welken naam hij ook bij de beleening van zijn horologie had opgegeven. Hij beloofde dat geld te zullen brengen op de Heerengracht voor het badhuis.

S. ging den volgenden dag des avonds uit, doch niet om aan de hem afgeperste belofte te voldoen; te 8¼ uur te huis komende, verhaalde zijne vrouw hem, dat er twee gemeene kerels waren geweest, die hem moesten spreken, doch hun naam niet hadden willen opgeven. S. begrijpende, wie die personen waren, besloot naar het politiebureau aan de Oude brug te gaan, ten einde het geval mede te deelen, doch hij werd in de Kolksteeg door de schurken aangehouden, die hem voor een „valschen handteekenaar'' uitmaakten en thans, onder bedreiging, dat zij hem als zoodanig zouden aangeven, twintig gulden eischten. Voor die bedreiging bevreesd, haalde S. tien gulden van zijne vrouw en tien gulden bij zekeren D. Hij wilde dit geld, tegen overgave van zijn briefje, op het Water bij de Mandemakerssteeg aan de beide kerels betalen, doch deze nookzaakten hem mede te gaan naar de Heerengracht voor het badhuis, omdat zij daar nog vier makkers zouden vinden. Aldaar gekomen, dwongen zij hem op, bij zekeren W. nogmaals twintig gulden te leenen; ook aan dien eisch werd voldaan, en het briefje werd verscheurd, doch weinige oogenblikken later zeiden zij, dat er een verkeerd briefje was vernietigd, dat het echte nog in hun bezit was en zij dit zouden verscheuren, indien S. nog twintig gulden gaf, welk geld hij weder bij den heer P. ging leenen en aan zijne vervolgers overgaf. Deze lieten hem toen loopen, doch riepen hem achterna, dat hij moest zorgen Maandag den 7den te 7 uur 's avonds op de Heerengracht aan het wachthuisje voor het badhuis te staan, daar zij, bij gebreke daarvan, te 7½ uur bij hem aan huis zouden wezen.

De beide schurken hebben den heer S. verzekerd, dat zij op deze wijze van een heer in veertien dagen *f* 500 hadden afgevorderd.

Het is der policie gelukt, twee dezer kerels in handen te krijgen; de een is een gewezen lantaarnopsteker, de andere een orgeldraaijer; een hunner is reeds vroeger wegens diefstal veroordeeld.

België.

Antwerpen, 24 Oct. Wij ontvingen treurige berigten uit Pesth; het bloed stroomde door de straten. Er hebben ontmoetingen plaats gehad tusschen de soldaten en de boeren, die door de inning der belasting ten hoogste verbitterd zijn. De hoofdstad leverd het schouwspel van een kamp; zij is overal met troepen bezet en de artillerie heeft zich met brandende lonten op de openbare pleinen opgesteld.

Groote gebeurtenissen bereiden zich in Hongarije voor, en alles schijnt aan te toonen dat het tijdstip der worsteling nabij is. De toestand is niet minder dreigend te Arad als te Pesth. Het gemeentebestuur heeft, bedreigd door de inzameling der belastinggelden, in zijn geheel haar ontslag genomen.

— De fabriekant Charles Lamik, te Weenen geboortig, heeft een brevet van uitvinding ontvangen voor omnibussen met twaalf plaatsen, in beweging gebragt door behulp eener veer die twee man gemakkelijk kunnen doen werken. De proefnemingen zijn volkomen geslaagd, en bewegen deze voertuigen zich zeer snel.

— Volgens zeggens der Engelsche bladen is in Zuid-Amerika eene kostbare vondst gedaan namelijk van eene smaragd, grooter dan immer uit de mijnen van Mugs gedolven is, hij weegt twee en half pond.

Engeland.

Londen, 16 Oct. Brieven uit Jeruzalem van 26 Sept. houden in, dat er verontrustende tijdingen zijn ontvangen van Karak, op de grenzen van Steenachtig Arabië, alwaar bloedige conflicten zouden hebben plaats gehad tusschen de Muzelmannen en de schismatische Grieksche Christenen. Van de laatsten zouden verscheidenen gedood en velen gewond zijn. De vrouw van den vermaarden Sheikh Moudjelli, gouverneur van Karak, die tot voor korten tijd weigerachtig bleef het gezag van den Pacha te Jeruzalem te erkennen en schatting te betalen, is derwaarts afgezonden, ten einde van het gebeurde verslag te geven en spoedigen bijstand te vragen. Eene colonne van 400 soldaten, 200 Baschi Bozuks en 200 Nizams met een oud roestig stuk geschut, werd daarop onmiddelijk naar Hebron geëxpedieerd, van waar zij zich naar Karak zouden begeven. Men beweert, dat deze troepen de plaats hunner bestemming niet konden bereiken, omdat de Arabieren zich van de passen in de gebergten hebben meester gemaakt. Voor de reis van Jeruzalem naar Hebron wordt één dag en voor die van Hebron naar Karak worden drie dagen vereischt.

— In Holloway, eene wijk van Londen, is weder eene jonge dame door het vlamvatten harer crinoline verbrand. Haar vader, moeder, broeder en een heer, die mede tegenwoordig was, bekwamen bij hunne pogingen om het meisje te redden, zware brandwonden. Te Yarmouth passeerde eene dame, welke eene wijde crinoline droeg, een 71 jarigen invalide; de benedenste ijzeren hoepel der crinoline kwam in aanraking met den ouden man, die op straat werd geworpen en zijn been brak. De dame wandelde bedaard voort, zonder zelfs naar den ongelukkige om te zien.

Frankrijk.

Er is weder een nieuw plan gemaakt tot oplossing van de Romeinsche kwestie, de paus zou daarbij, zooals reeds vroeger was voorgeslagen, dat gedeelte van Rome hebben, waarin het Vaticaan is gelegen en dat door den Tiber van het andere gedeelte der stad is afgesneden, maar tevens zou hij een klein grondgebied hebben van ongeveer 20 vierkante mijlen en Civita-Vecchia tot haven. Even als andere voorstellen, zal ook dit wel worden afgeslagen.

— Als een bewijs, dat keizer Napoleon gevaarlijke oogmerken ten aanzien van Zwitserland heeft, meldt men van daar dat verscheidene kanonnen, in afzonderlijke stukken gepakt, te Evivan en Thonon, op den Franschen oever van het meer van Genève, zijn aangekomen. Daar zij van geen zwaar kaliber zijn, vermoedt men, dat die stukken voor de oorlogsflotille, die op dat meer zal kruisen, bestemd zijn.

— Er loopt een gerucht, dat al de titels, die bij het eerste keizerrijk in gebruik waren, zullen worden hersteld; zoo zullen alle leden van den geheimen raad des keizers tot hertogen, alle prefecten tot barons enz., worden benoemd. Graaf Walewsky zou tot hertog van Colonna en Graaf Persigny tot hertog van Chamarande worden benoemd. Dit besluit zal, naar men zegt, binnen weinige dagen door den *Moniteur* worden medegedeeld.

— Er zal weder een corps pages worden georganiseerd, de keizer zou er een dertigtal in dienst hebben.

— Prins Napoleon is, naar men zegt, hoogst voldaan over zijne reis door Amerika; hij is overtuigd, dat de afschaffing der slavernij het resultaat van den tegenwoordigen burgeroorlog zal zijn.

— De *Siècle* meldt uit Barcelona, dat op den 9den October jl. ten 10½ uur des voormiddags, op de plaats, waar de doodvonnissen worden ten uitvoer gelegd, op bevel van den aartsbisschop, driehonderd boeken en brochures over het spiritisme zijn verbrand. Bij dit auto-da-fé presideerde een priester; hij droeg het priesterlijk gewaad en had in de eene hand een kruis en in de andere eene toorts. Een notaris maakte het proces-verbaal op. Toen al de boeken waren verbrand, verliet de priester met zijne helpers de plaats onder luide bespotting van de menigte; van alle kanten werd de kreet gehoord: »Weg met de inquisitie!'' De boekhandelaar, bij wien de werken waren in beslag genomen, heeft een gedeelte van de asch bewaard.

De *Siècle* voegt er bij: „Het is waar, dat er een aantal boeken is vernietigd; thans geldt het hen, die ze gelezen hebben, en hoe zal de inquisitie met dezen handelen? Zonder twijfel zal men ze niet verbranden; want de tijden laten dit niet meer toe, maar wee de schuldbekenning en boetedoening! In allen gevalle zouden wij ons niet gaarne vermaken, met de tafels in Spanje te doen draaijen!''

Parijs, 12 October. De sluijer, die nog lag over hetgeen tusschen den keizer en den koning van Pruissen is behandeld, schijnt langzamerhand te zullen verdwijnen. De keizer heeft zich langen tijd met de Italiaansche quaestie bezig gehouden en doen uitkomen, dat de pogingen der Fransche politiek ten doel hadden den vrede en het publieke evenwigt in Europa te behouden. De keizer zou getracht hebben te bewijzen, dat eene oplossing van de Italiaansche quaestie in den nationalen geest bij den tegenwoordigen staat van zaken voor den vrede noodzakelijk was en dat eene erkenning van het nieuwe koningrijk Italie door Pruissen de moeijelijkheden zou uit den weg ruimen. De koning van Pruissen zou hebben geantwoord, dat de politiek van het Berlijnsche kabinet zich tegen die erkenning verzette en dat hij overtuigd was, dat Oostenrijk nimmer Venetie vrijwillig zou afstaan, al raadde geheel Europa dit ook aan.

De Deensche quaestie is ook op het tapijt gebragt en de keizer heeft den wensch uitgedrukt, dat deze zaak in der minne werd geschikt.

Wat het handelstractaat tusschen Frankrijk en den Duitschen Bond betreft zou de keizer de voordeelen hebben aangetoond, die daaruit voor beide contractanten voorspruiten. De koning van Pruissen zou hebben doen opmerken, dat hij in deze zaak niets kon beloven.

Parijs, 11 Oct. De berigten uit de groote fabrieken luiden geenszins geruststellend, vooral moet te Amiens, waar 10,000 werklieden zich zonder arbeid bevinden, en te Rijssel, waar dit met 15,000 het geval is, eene groote gisting onder de behoeftige klasse heerschen.

In Frankrijk blijft de hoofdaandacht op de beurs gevestigd. De financiele moeijelijkheden hebben nog altijd de bovenhand over de staatkunde, niettegenstaande men ook in dit opzigt de wolken niet onopgemerkt laat, die zich aan den oostelijken gezigteinder zamenpakken. Wat de financiele crisis betreft, zoo zijn de optimisten, die dachten dat deze haar einde had bereikt, deerlijk teleurgesteld; de regering en de bank, de kooplieden en fabriekanten zien integendeel de verlegenheden al meer en meer toenemen, en toch is de winter nog niet daar; nog zijn de groote vervaltijden op het einde des jaars te wachten; nog moeten de millioenen verzwelgende stortingen op het Spaansche crédit-mobilier, op de Lombardijsche spoorwegen, op de trentenaire obligatien en op de Italiaansche leening worden voldaan. De succursalen der bank weten geen middel meer te vinden, om aan de geldaanvragen der provincien te voldoen, en de hoofdkas der bank neemt, naar men verzekert, zoo sterk af, dat deze instelling heeft moeten besluiten, ook het overige gedeelte van hare beschikbare rente aan de markt te brengen. Ook de consignatiekas trad als verkooper te voorschijn, waarschijnlijk op een wenk der regering. Nog slechter was het met de Italiaansche leening gesteld, die reeds 1 fr. 30 cent. beneden den prijs van uitgifte is gevallen.

Deze daling der Fransche en nog meer der Italiaansche rente heeft in de regeringskringen een zeer diepen indruk gemaakt. Graaf Germiny, directeur der bank, is dan ook door den keizer naar Compiègne ontboden. De Italiaansche leening werd reeds van den beginne af ongaarne op de Parijsche beurs gezien, en thans beschuldigt men de regering luide, omdat zij, bij hare bekendheid met den staat van zaken, niet heeft belet, honderde milloenen aan de binnenlandsche circulatie te ontrekken.

Parijs, 14 Oct. Aangaande het onweder, dat laatstleden Vrijdag in het Zuiden van Frankrijk heeft gewoed, ontvangt men treurige berigten. In de omstreken van Montpellier heeft eene windhoos groote schade aangerigt; een aantal boomen zijn ontworteld en verscheidene huizen zijn vernield. Te Montpellier zelf viel zulk een stortregen, dat onderscheidene huizen onderliepen. De rivier de Lez steeg zoo hoog, dat men voor eene hevige overstrooming vreesde. Een gedeelte van de brug Megan is weggespoeld. Ook te Alais moesten de bewoners naar de bovenverdiepingen hunner woningen vlugten. In het arrondissement Vigan heeft de landbouw veel geleden. In het departement Gard werd het water met zoo veel kracht in de rigting van Laile opgestuwd, dat aldaar eene mijn instortte, waarin 177 mijnwerkers waren. De prefect liet dadelijk de autoriteiten en een ingenieur bijeenkomen, om maatregelen te beramen. Er werd door de spoorwegmaatschappij eene locomotief te hunner beschikking gesteld; spoedig volgde een tweede trein met werklieden. Men bevond spoedig dat er aan eene dadelijke redding der ongelukkigen niet te denken viel, daar er eene gasontploffing in de mijn had plaats gehad. Men ging echter met ijver aan het werk, en thans reeds kan men de stemmen der ongelukkigen en hunne mokerslagen vernemen. Men berekent, dat 2 millioen kubieke ellen water de mijn zijn binnengedrongen en dat het uitpompen minstens drie maanden zal duren. Om in den nood van de huisgezinnen der mijnwerkers te voorzien, is er een buitengewoon crediet geopend.

Parijs, 16 Oct. Onder al de geruchten, die verspreid worden over het onderwerp van het gesprek tusschen den keizer en den koning van Pruissen, behoort ook, dat er over eene algemeene ontwapening is gesproken.

— Alexander Dumas zal de geschiedenis der Napelsche Bourbons schrijven, waarvoor hij van de Turijnsche regering 16,000 francs ontvangt.

Parijs, 16 Oct. De *Moniteur* meldt, dat de regering hare aandacht heeft gevestigd op de uitgave van brochures, daar er in den laatsten tijd daaromtrent zoo vele geruchten in omloop zijn, en dat zij maatregelen zal nemen tegen de anonieme brochures.

Marseille, 16 Oct. Het verlies van katoen in Egypte, ten gevolge der overstrooming van den Nijl, wordt begroot op een derde van den oogst. Het verlies van suikerriet en oliezaden kan nog moeijelijk berekend worden; dat van mais is ontzaggelijk.

— De nota in den *Moniteur*, waarin wordt verklaard, dat er ernstige maatregelen tegen de anonieme brochures zullen worden genomen, schijnt ernstig gemeend te zijn, daar er beslag is gelegd op de brochure *l'Empereur Napoleon et le roi Guillaume*. Ook zegt men, dat er een wetsontwerp bij het wetgevend ligchaam zal worden ingediend, waarbij de schrijvers van brochures genoodzaakt worden hunne geschriften te onderteekenen.

Parijs, 19 Oct. Men schrijft van Constantiopel aan de *Salut Public van Lyon*.

Twee fransche werklieden hebben eene prachtige en rijke vondst gedaan. Een veertien dagen geleden vertrokken zij ter jagt en verschenen sedert niet weder op hunne werkplaats, hunne vrienden dachten niets anders dan dat zij de slagtoffers van eenen moord geworden waren. Eenige dagen later vernam men dat zij in jagtkleeding in het dorp Buyukdère gezien waren, er zeer neerslagtig uitzagen en op de hun gedane vragen zeer kort antwoordden, jagende op de hoogten tusschen Therapia en Buyukdère kwamen zij op eene met kreupelgewas bedekte plaats te midden van overblijfselen van oude muren. Een dof schot doet zich hooren en een der jagers bemerkt dat zijn makker verdwenen is, hij roept en loopt naar de plaats van waar hij het schot vernomen heeft en hoort eindelijk de stem zijns makkers die in eene opening van tien voeten diepte is gevallen, en hem mededeelt dat hem geen letsel is overkomen, doch dat hij door de duisternis zijn geweer niet kon terugvinden.

Deze begint de opening te zuiveren van het omringend kreupelhout dat het hol verduistert doch het geweer wordt niet teruggevonden en onze jager wil de plaats niet verlaten voor hij hetzelve heeft terug gevonden; hij doet eenige stappen in het hol en hoort een geluid dat hij zich niet verklaren kan. Zijn makker gelooft dat hij gekscheert en springt ook in het hol om zich van de waarheid te overtuigen, hoort mede dit geluid dat hij niet weet waaraan toe te schrijven, maar hetgeen hem het meest verrast is dat zij het geweer niet terug vinden, hij tracht zijnen makker over te halen het hol te verlaten om in het dorp zich de middelen aan te schaffen het hol, dat hunne nieuwsgierigheid heeft opgewekt nader te onderzoeken. De zaak wordt besloten en zich aan wortels vastklemmende verlaten zij het hol en gaan naar Buyukdère om hun besluit ten uitvoer te brengen.

Het hol heeft gemeenschap met een onderaardsch gewelf door een naauwen en diepen gang. Deze doorgang is hellende en bij het einde derzelve bevindt zich een trap van omstreeks twintig treden. Een beekje, gevoed door duizende droppels stroomt langs den achtergrond der grot in eene groote kom. Aan den voet der trap vonden de twee jagers lanzen en volledige wapenrustingen, een weinig verder schilden, helmen, zwaarden en eindelijk in een tweede gewelf, met het eerste door een gang gemeenschap hebbende, twee ijzeren kisten die zij slechts met behulp van ijzeren werktuigen konden openen. Een der kisten was gevuld met munten en edelgesteenten, de andere bevatte kostbare handschriften.

Er valt niet aan te twijfelen of de vondst bestaat niet uit eene waarde van duizenden maar van millioenen francs; zij bestaat uit veertien kisten wapenrustingen van goud, zilver en ander metaal, eene groote hoeveelheid Grieksche en Romeinsche gouden en zilveren munten, maar het belangrijkste is nog een veertigtal goed bewaarde grieksche en latijnsche handschriften. Onder de wapenrustingen is eene waarop het goud, zilver en edelgesteente als het ware gezaaid is; de helm is van massief goud en buitengewoon kunstig bewerkt. Al deze voorwerpen schijnen afkomstig uit de eerste tijden der Romeinsche heerschappij.

De vinders hebben vijf dagen noodig gehad om hunne vondst de trap op te brengen; daar zij nu eene veilige bewaarplaats moesten hebben om er hunnen buit te bergen, en vreesden dat, anderen deelgenoot van hun geheim makende men hun deze schatten zoude ontrooven, gaven zij berigt van een en ander aan een Fransch scheepsgezagvoerder die beladen met graan van Odessa komende in de baai van Buyukdère ten anker lag.

De gezagvoerder ontving zijne landgenooten welwillend en deelde hen mede naar Genua te moeten verzeillen, voor welke haven hij bevracht was; hij is hen behulpzaam geweest alles naar boord van zijn schip te vervoeren. Hij bood aan op eigene kosten hen en hunne rijke verzameling naar Marseille over te voeren, welk aanbod aangenomen werd, en na een viertal dagen scheepten zij zich in. Zij zijn voornemens met hunnen schat naar Engeland over te steken na dezelve te Parijs te hebben ten toon gesteld.

Parijs, 20 Oct. Vrijdag jl., te 10 uur des avonds, trad een slecht gekleed mensch met bleek gelaat, langen baard en slordig haar het koffijhuis Godebert te Amiens binnen en vraagde met nagemaakte stem eerst om een glas cognac en daarna om een dagblad. Men bragt hem het *Journal d'Amiens*; met haast rukte hij het open en las de derde bladzijde met zeer veel aandacht. Toen hij een gedeelte had gelezen, werd hij bleek, liet het dagblad vallen en bleef als geheel verslagen zitten. Een der gasten maakte eenige gebaren, waarmede hij wilde te kennen geven, dat men de politie moest waarschuwen, doch de persoon merkte dit op en verliet ijlings het koffijhuis.

Men haastte zich in het dagblad te zien, wat de vreemdeling zoo kon hebben doen ontstellen en ontdekte, dat hij het tegen Jud uitgesproken doodvonnis had gelezen. Thans kon het niemand anders zijn dan Jud; niemand kon begrijpen, dat hij Jud niet dadelijk had herkend, want de verdwenene geleek geheel op het signalement van den moordenaar van den president Poinzot en doctor Heppi. In een oogenblik wist iedereen dat Jud te Amiens was en naar alle kanten werd door de politie onderzoek gedaan. Er bleef den geheelen nacht een soldaat in de nabijheid van het koffijhuis op de wacht, doch Jud is tot nog toe niet ontdekt.

— Uit Jerusalem wordt gemeld, dat de iman van de moskee van Omar, een man, die bij de Turken zeer wordt geëerbiedigd, zijne geloofsgenooten heeft aangeraden, ijverig mede te werken aan de werkzaamheden voor de doorgraving van de Suez-landengte.

Parijs, 21 Oct. De *Patrie* meldt, dat de Engelsche admiraliteit besloten heeft, om het stelsel van gepantserde schepen toe te passen op alle reeds gebouwde bodems. Indien de proeven gelukken, dan zou men binnen een jaar een twintigtal gepantserde schepen hebben. De admiraliteit heeft insgelijks besloten, talrijke verdedigingswerken aan te leggen voor de bezittingen aan de Roode zee en de straat van Malakka.

— Toen keizer Napoleon Z. M. den Koning der Nederlanden aan prins Napoleon voorstelde, zeide de keizerin, die, vooral nadat haar neef de uitdaging van den hertog van Aumale heeft afgeslagen, hem weinig genegenheid toedraagt, op hoorbaren toon, tegen eene dame uit haar gevolg: „*C'est une belle journée pour le prince Napoléon; C'est la première fois qu'il a vu un Nassau (un assaut) de près!*''

— *Le Progrès de Lyon* meldt, dat de zaak van Martin Dumollard, beschuldigd van verschillende meisjes, die hij als dienstboden huurde en met welke hij vervolgens op reis ging, onder weg te hebben vermoord, thans zal worden behandeld. Men verzekert, dat in zijne woning zijn gevonden 150 japonnen en 23 corsetten, de gevonden scharen, vingerhoeden en andere vrouwelijke benoodigdheden vullen eene lade. In het bosch van Avoux, onder de gemeente Bressoles, is weder een lijk gevonden, dat in de klei begraven en nog niet tot ontbinding was overgegaan; bij de lijkschouwing vloeide het bloed nog. Bij de begravenis werd de lijkkoets door ongeveer 8000 personen gevolgd.

Parijs, 21 Oct. De keizer heeft aan de echtgenoote van maarschalk MacMahon, die haar man naar Koningsbergen vergezelde, drie japonnen voor elken dag gegeven; ieder dezer japonnen kost 10,000 frans; bovendien heeft zij een diamantencollier ter leen ontvangen; dit heeft eene waarde van 45,000 francs.

— De keizer gevoelde gisteren een hevig rhumatisme in de hand; heden is hij echter weder vrij van pijn.

— De heer Mirès laat zijn huis in de straat Richelieu, waar eenmaal het bureau van de spoorwegkas was, verkoopen. De koopprijs beloopt een milioen francs. Het is niet zonder belang er aan te herinneren, dat het huis op de balans van de spoorwegkas voor 8 milioen staat opgegeven.

Parijs, 22 Oct. Uit Londen wordt berigt, dat de Engelsche regering besloten heeft groote verdedigingswerken op het eiland Helgoland aan te leggen. Dit eiland is, van een politiek en militair oogpunt beschouwd, van groot belang. De toegang is zeer moeijelijk en het bezit twee groote havens voor oorlogschepen. De bedoelde en aldaar te beginnen werkzaamheden hebben tot doel om die havens te verbeteren.

— Van het werk van den heer Guizot, „*l'Eglise et la Société Chrétienne en 1861*'', waren vóór de uitgave reeds 6000 exemplaren verkocht.

Duitschland.

Berlijn, 20 Oct. De toespraak, door den koning den 16 dezer gehouden tot de hoofd- en stafofficieren, in het kasteel te Koningsbergen verzameld, bij het opbrengen der 150 vaandels en standaarden van het leger, luidde als volgt: „Ik heb u hier doen bijeenkomen, ter bijwoning van een feest, dat tot de zeldzaamste in de geschiedenis behoort. Zulk een oogenblik komt alleen dan voor, wanneer diepe rouw daaraan is voorafgegaan, en eene zoodanige heeft ons dan ook in het diepst onzer harten bewogen. Thans rigten wij den blik getroost ten hemel, hopende dat hij Pruissen moge zegenen en beschermen, als tot dus ver. Een schouwspel, gelijk wij dit zoo even hier gehad hebben, is er nog niet geweest, en keert zoo ligtelijk niet weer. Ik heb de vaandels en u, mijne heeren, als de hoogst geplaatste generaals der armee, en gezamenlijke commandanten der regimenten, hier verzameld, om in naam des legers getuigen te zijn van de hooggewigtige plegtigheid, welke wij te gemoet gaan. Van Godes handen is mij de kroon ten deel gevallen, en wanneer ik mij deze van Zijn gewijde tafel op het hoofd zal plaatsen, zoo is het Zijn zegen, die ze mij wille behouden! Haar te verdedigen, is de roeping van het leger, en de koningen van Pruissen hebben diens trouw nog nooit zien wankelen. Zij is het geweest, welke den koning en het vaderland in de rampspoedigste stormen nog korteling gered en zijne veiligheid verzekerd heeft. Op deze trouw en toewijding reken ook ik, wanneer ik u zou moeten oproepen tegen vijanden, van welke zijde zij ook mogten komen. Met dit onwankelbaar vertrouwen zie ik, als koning en krijgsheer, op mijn leger. U, heer veldmaarschalk, reik ik voor alle aanwezigen de hand, voor u allen, die ik in mijn hart sluit''. De veldmaarschalk baron von Wrangel beantwoordde deze toespraak ongeveer volgenderwijs: Wij zijn diep bewogen door de woorden van U. K. M., evenzeer als door de aanblik der zoo talrijk hier verzamelde vanen en standaarden van het leger. Maar wij danken U. M. niet alleen omdat wij geroepen zijn als getuigen bij deze gedenkwaardige plegtigheid, maar ook het groote werk Ur. M., de versterking van het leger, en ik gevoel mij geregtigd, in den zin van alle aanwezigen te verklaren, dat ieder onzer van ijver gloeit, om dezen dank ook door daden te bewijzen''.

— Onder de schier ontelbare benoemingen en bevorderingen, bij gelegenheid van 's konings krooning, verdient vermelding, dat voor het eerst eene prinses met eene ridderorde is begiftigd; namelijk prinses Karl, die tot ridder van St. Jan is benoemd; te gelijk zijn tot uitvoering van een lang gekoesterd plan, drie vrouwen tot chefs van regimenten benoemd, namelijk de regerende koningin, de koningin-weduwe en de kroonprinses.

— Aan de *Neue Preuss. Ztg.* wordt gemeld, dat prins Napoleon Zondag jl. een zeer levendig tooneel heeft gehad met de keizerin, welke er bij tegenwoordig was, toen hij den keizer over een brief van zijn ('s prinsen) schoonvader, Victor Emmanuel, onderhield, waarin deze hem bezwoer, bij den keizer aan te dringen op de ontruiming van Rome, „daar wij anders door het Mazzinismus zouden worden medegesleurd''. Louis Napoleon moet daarop tot zijn neef verklaard hebben, dat de gesteldheid van Europa hem niet toeliet, den staat van zaken te Rome te veranderen.

Rusland.

De proclamatie, waarbij het koningrijk Polen in staat van beleg wordt verklaard, is thans in haar geheel bekend geworden; de stedehouder des keizers ontvouwt daarin de redenen, die tot dien gewigtigen stap hebben geleid. „Toen ik het bewind over het koningrijk aanvaardde'', zegt de stedehouder, „voedde ik de hoop, langs den weg der zachtmoedigheid de geschokte rust te herstellen. De vijanden der openbare orde schreven de gematigde gedragslijn der regering niet aan hare goede bedoelingen, maar aan hare magteloosheid toe, en werden elken dag vermeteler. Het gepeupel drong met geweld de woningen van vreedzame burgers binnen, vernielde en plunderde winkels en werkplaatsen, inzonderheid van hier gevestigde vreemdelingen. In het streven, om onder den invloed van het terrorismus aan den wil der lieden van allerlei stand geweld aan te doen, ontzag men zich zelfs niet de bisschoppelijke waardigheid te beleedigen. Voor de politie heeft men niet alleen geen eerbied, maar beleedigt haar zelfs dagelijks. Zoo dikwijls de militairen worden opgeroepen om de orde te herstellen, zijn zij aan beschimping ter prooi. Op alle plaatsen ziet men ophitsende publicatien en oproepingen aan de natie. Onder voorwendsel van godsdienstige plegtigheden, worden er staatkundige manifestatien gedaan, en zoo heeft men bij de ter-aarde-bestelling van den aartsbisschop van Warschau verscheidene opruijende en op de vereeniging van Polen met Litthauwen, zinspelende beelden en leuzen in processien rondgedragen. Door de toegevenheid en onder misdadige medewerking van vele geestelijken der RoomschKatholieke belijdenis werden de Katholieke bedehuizen de plaats van vijandelijke manifestatien tegen de regering. Priesters preekten van den kansel haat en minachting jegens den keizer. In de kerken en daar buiten zingt men de door de regering verboden nationale liederen; men zamelt er geld in tot revolutionnaire doeleinden, en eindelijk werd op menige plaats de op galadagen voor den keizer en koning gehouden gebeden door het zingen dier verboden liederen overgalmd. Dit alles vormt eene reeks van overtredingen, die niet langer geduld konden worden. De verkiezingen voor de gemeente- en districtraden waren de oorzaak, dat ik mij voor alsnog van de aanwending van meer afdoende middelen heb onthouden, ten einde aan de uitvoering van de den lande verleende instellingen niet in den weg te staan. De loop dier verkiezingen heeft mijne verwachtingen echter niet vervuld. Op vele oorden hadden zij plaats onder den invloed van een zedelijken druk en van der regering vijandige manifestatien. De kiezers vergetende, dat de hun verleende regten zich moesten bepalen tot de verkiezing van leden voor de gemeente- en districtsraden, onderteekenden petitien en adressen, die bij de wet verboden zijn. Zoodanige handelingen, die het regtmatig gezag met omverwerping bedreigen en ten gevolge waarvan de regeringloosheid in den lande reeds een aanvang heeft genomen, noodzaken de regering, om meer afdoende maatregelen te nemen, en uit dien hoofde wordt, ten einde aan de inwoners rust te verzekeren en de algemeene orde te herstellen, het koningrijk Polen, op hoog bevel van zijne keizer.-koninkl. Majesteit, in staat van beleg verklaard''. Na wijders de burgers te hebben aangemaand, geen gehoor te verleenen aan de opruijingen en bedreigingen der heethoofden, maar met de regering in het belang der algemeene welvaart mede te werken, besluit de stedehouder aldus: »Polen, door de vervulling uwer pligten jegens uwen souverein, door vertrouwen op zijne zegenrijke bedoelingen, en door gehoorzaamheid jegens de door hem benoemde autoriteiten, kunt gij den tijd naderbij brengen, dat het mij vergund zal zijn, Z. M. om de opheffing van den staat van beleg te verzoeken en op nieuw over te gaan tot de uitvoering van de den lande verleende instellingen''.

Zwitserland.

De raad tot herziening der constitutie van het kanton St. Gallen heeft, na een arbeid van drie weken, met eene meerderheid van 129 tegen 10 stemmen, het plan van eene nieuwe constitutie aangenomen. De hoofdpunten komen op het volgende neder: 1°. afschaffing van het tot nu toe bestaande kiesstelsel, dat vervangen wordt door een ander en wel zoodanig, dat de meerderheid der bevolking behoorlijk wordt vertegenwoordigd; 2°. verwijdering van de confessionele belangen uit het burgerlijk organismus; de groote raad zal eene zuiver burgerlijke autoriteit zijn; aan de verschillende belijdenissen zelven wordt hare organisatie overgelaten; 3°. verwijdering van het confessionalimus uit het opvoedingsstelsel; erkenning van het beginsel, dat de Staat vóór alles voor de opvoeding zijner zonen en dochters moet zorg dragen.

Zweden.

Koningsbergen, 18 October. De luister der krooningsplegtigheid gaat alle beschrijving te boven. Nadat de krooning zelve in de kerk van het kasteel was voltrokken, begaf zich de krooningstoet 's middags naar de troonzaal, waar de kardinaal Geissel, uit naam der katholieke geestelijkheid, en vorst von Solms-Lych, uit naam van den hoogen adel, toespraken hield. De koning begaf zich vervolgens naar de groote binnenplaats van het kasteel, en hoorde, omringd door het geheele hof, de ministers en de genoodigde getuigen, de toespraken van de presidenten der beide huizen van den landdag, en van graaf Dohna-Lauck, als vertegenwoordiger der provinciale stenden. De koning antwoordde hierop het volgende;

„Door Gods genade dragen de Pruissische koningen sedert 160 jaren de kroon. Nadat de troon omringd werd door instellingen, welke met den tegenwoordigen tijd strooken, bestijg ik dien voor het eerst als koning. Maar, gedachtig dat de kroon alleen van God komt, heb ik door de krooning op eene gewijde plaats te kennen gegeven, dat ik die in ootmoed uit Zijne hand heb ontvangen. De gebeden mijns volks, ik weet het, hebben mij bij deze plegtige handeling vergezeld, opdat de zegen des Almagtigen op mijne regering moge rusten. De toegenegenheid en liefde, mij sedert mijne troonsbestijging bewezen, en mij nog zoo even op hartverheffende wijze betuigd, strekken mij ten waarborg, dat ik onder alle omstandigheden op de trouw, liefde en toewijding van mijn volk kan rekenen. Hierop vertrouwende, heb ik van het oud gebruik, om van mijne trouwe onderdanen eene erfelijke huldiging en een eed van trouw te vorderen, kunnen afzien. De zoo heugelijke blijken van liefde en toegenegenheid, mij onlangs bij eene verschrikkelijke gebeurtenis ten deel gevallen, hebben deze trouw overtuigend doen uitkomen. De Voorzienigheid moge het dierbare vaderland nog lang de zegeningen des vredes doen genieten. Voor gevaren van buiten zal mijn dapper leger het behoeden. Voor inwendige gevaren zal Pruissen bewaard blijven, want de troon zijner koningen staat pal in zijne magt en in zijne regten, indien de eendragt tusschen koning en volk, waardoor Pruissen groot geworden is, blijft bestaan. Zoo zullen wij op den weg van het bezworen regt de gevaren van een bewogen tijd en alle dreigende stormen kunnen wederstand bieden. Dat geve God!''

Hierna las de minister van binnenlandsche zaken koninklijke besluiten voor, houdende instelling van een grootkruis der orde van den Rooden Adelaar en van eene krooningsorde, en uitbreiding der koninklijke huisorde van Hohenzollern, alsmede het decreet, waarbij eene amnestie wordt verleend, en onderscheidene verheffingen in den adelstand en benoemingen in verschillende ridderorden. Vervolgens zwaaide de koning driemaal met den scepter en keerde, onder het eindeloos gejubel van duizende stemmen, naar het kasteel terug.

Spanje.

De *Pays* deelt de eischen mede, welke Spanje aan Mexico stelt: »1°. Verlangt Spanje volkomen voldoening voor de aan zijn gezant gedane beleediging; de Mexicaansche regering moet tot dit doel een buitengewonen gezant naar Madrid zenden. 2°. Geheele erkenning van het verdrag van Mon Almonte; opening van een toereikend crediet, om de achterstallige betalingen te dekken, of dadelijke voldoening van eene som van tien millioen realen. 3°. Bestraffing der Mexicaansche onderdanen, welke de belangen der Spaansche hebben gefnuikt; schadeloosstelling voor het wegnemen van het koopvaardijschip *Concepcion*. Ingeval de Mexicaansche regering binnen 12 dagen na de kennisgeving van deze eischen deze voorwaarden niet aanneemt, zullen het Spaansche escader en het leger, onder bevel van de generaals Serrano en Pubalcaba, Vera-Cruz en Tampico bezetten''. De Spaansche expeditie tegen Mexico zal in den loop van November een aanvang nemen.

Extra Bijvoegsel

behoorende bij het *Bataviaasch Handelsblad*,

van Woensdag 18 December 1861, No. 101.

Zwavel-opbrengst uit Mexico.

Mexico bevat een nog lang na niet uitgeputten rijkdom, die, behoorlijk geadministreerd, zeer groote schatten kan opbrengen. De vulkaan Popo-Catepetl of vuurspuwende berg, door de Indianen in hunne taal alzoo genoemd, brengt eene ongeloofelijke massa zuivere zwavel op, die dagelijks uit zijnen krater wordt geworpen.

De Amerikanen gebruiken volgens eigen opgaaf, voor hunne verschillende takken van nijverheid, voor 18 à 20 millioen dollars aan zwavelzuur, Frankrijk en Engeland waarschijnlijk niet minder, en de prijs van dit artikel is tegenwoordig, zoo wel op de Engelsche als op de Amerikaansche markten ongeveer 50 dollars per ton.

De Vesuvius voorziet thans in deze ongehoorde behoefte; maar het is bewezen, dat de kooplieden die hunne zwavel uit den Vesuvius trekken met de Mexicanen niet kunnen concurreren. — De zwavel uit de Vesuvius is met vele zelfstandigheden vermengd; waarvan de zuivering groote kosten veroorzaakt en levert slechts eene beperkte massa op terwijl men zelfs na eene eeuw, naauwelijks eene vermindering van zwavel op den Popo-Catepetl zal bespeuren.

Daarenboven is de zwavel daar gemakkelijk te bekomen, en met eenige werkzaamheid en kloekmoedigheid kon Mexico door dezen handel gemakkelijk 30 à 50 millioen dollars jaarlijks winnen.

Ingezonden Stukken.

De Gasverlichting.

Hoe druk men ook gedurende de laatste maanden bezig was met de voorbereidingen voor de gasverlichting hier ter plaatse, het blijkt reeds, dat Batavia den 1sten Januarij nog niet zal *verlicht* zijn; waren Indische industrieelen tot de conkurrentie toegelaten geworden, dan had men misschien beter uitkomst verkregen en in elk geval zou het niet aan de noodige verbindingstukken e. z. v. ontbreken, waardoor de voltooijing der toestellen onnoodig wordt vertraagd.

Wij wenschen echter ook de concessionarissen en het plaatselijk bestuur oplettend te maken, dat — ten minste volgens ons gevoelen — de gaslantaarns *zeer ondoelmatig* worden geplaatst. In plaats van op *twee rijen*, een lantaarn om de andere, plaatst men de lantaarns overal in *ééne rij*, hetgeen eene volledige straatverlichting noodzakelijk moet benadeelen. Op het Koningsplein o. a. plaatst men de lantaarns tegenover de huizenrij, zoodat het licht gedeeltelijk door de tamarindeboomen zal onderschept worden en men misschien later zal verlangen, die fraaije boomen van een gedeelte hunner takken te ontdoen, waarvoor hen de lieve hemel en het plaatselijk bestuur moge bewaren.

De ondernemers besparen bij de plaatsing, gelijk zij die thans bewerkstelligen, pijpen, tijd en arbeid; maar wij gelooven niet, dat dit op den duur in hun voordeel zal uitkomen. Bij de plaatsing der lantaarns in een dubbele rij hadden zij geene dubbele hoofdpijpen noodig, maar behoefden slechts naar de tweede lantaarn telkens een dwarspijp te leggen, waardoor aan het lastige werk der doorbreking van de straatwegen in eens een einde ware gemaakt. De pijpen naar de lantaarns aan den kant der huizen gelegd, hadden dan tevens als conducteurs gediend voor het gas ter verlichting van de woonhuizen, wanneer de eigenaren die mogten verlangen, zonder dat het noodig wordt de straat weder door te breken.

Dit zal nu *telkens* moeten geschieden, wanneer de eigenaar van een woonhuis verlangt, dit met gas te doen verlichten en men kan begrijpen, hoe lastig dat zijn moet en hoe nadeelig voor de soliditeit der wegen. Het plaatselijk bestuur diende daarom wel met den ondernemer in overleg te treden aangaande de plaatsing der lantaarns op die wegen, waar men daarmede nog niet is begonnen; de lantaarns, die reeds staan, kon men later van plaats doen verwisselen.

Misschien is de ondernemer der gasverlichting van meening, dat het met de verlichting van particuliere woonhuizen zoo hard niet zal loopen en het is ook waar, dat de bepalingen van zijn contract groote aanleiding geven voor dat denkbeeld. Wij zullen op die zaak later terug komen.

Waarde Heer Redacteur!

Mogelijk kunt UEd. mij wel zeggen waarom de collecteur van het klein zegel reeds des namiddags ten 2 ure de stad moet verlaten tot ongerief van den handel, de notarissen, procureurs en anderen, die allen tot ten minste 4 ure in de stad blijven. Zoo er nu niet een of ander besluit in het Staatsblad voorkomt, waarbij ZEd. gelast wordt ten 2 ure de stad te verlaten en alsdan zijn kantoor te sluiten, zoo zoude het mij allerwenschelijkst voorkomen, dat ZEd. ook tot 4 ure in de stad bleef of dat er althans door ZEd. werd gezorgd, dat men tot dien tijd zegels konde verkrijgen; de handel zou daardoor worden geriefd en 's lands kas gebaat; dit laatste moge onwaarschijnlijk klinken, doch een ieder die eenigzins met Chinezen en Arabieren omgaat zal wel weten, dat den volgenden dag menige transactie niet tot stand komt, omdat die gisteren wel besproken maar uit gebrek aan zegels niet dadelijk werd gesloten.

Hoogachtend

UEd. Dw. Dienaar,

A.

Het is zeker wat vroeg om ten 2 ure te sluiten, en ook niet overeen te brengen met het Reglement op de dienst der bureaux op het paleis te Weltevreden, hetwelk toch hier wel als maatstaf mag worden genomen. Bij dat reglement is het eindigen der bureaux bepaald niet voor 3 ure. Intusschen zal het bezwaar minder worden gevoeld voor hen, die, gelijk vrij algemeen gebruikelijk is, zegels in voorraad opdoen.

Red.

Transportmiddelen op Java in te voeren.

Mijnheer de Redacteur!

Het artikel in de Mail-Editie van uw geacht blad dd. 31 Julij No. 15 jl. bragt »mijne handen aan 't werk" door den indruk, dien uwe berigten over het kostbare transport op Java maakten. Met verbazing las ik dat het vervoer van zeventien molensteenen tot 10 uren gaans 50/m à 100/m zoude kunnen kosten, enz. enz.

Indien belanghebbenden ernstig daarin verbetering wenschen en zich willen vereenigen, dan zoude binnen één jaar tijds na dato dezes eene *stoomsleepdienst op gewone wegen* (zonder spoor), aan alle eischen beantwoordende, door mij in werking gebragt kunnen worden. Deze stoomwagen op gewone wegen zal zelfs zijne diensten behouden, indien ook het gewone spoorwegstel in werking komt.

Zij, die ons in Indië genegen mogten zijn, dit nieuwe transportmiddel in te voeren, en deel wenschen te nemen in eene vereeniging of maatschappij, tot welker stichting en exploitatie een kapitaal van hoogstens *anderhalve ton* benoodigd is, gelieven zich schriftelijk (franco) te wenden tot den ondergeteekende. Indien het waar is, dat de hooge vrachten de ontwikkeling des »landbouws en des industrie in den weg staan", dan twijfel ik niet of Indische kapitalisten en belanghebbenden bij een goedkoop transportmiddel zullen gaarne op deze roepstem de handen aan 't werk slaan, en door deelneming de uitvoering bespoedigen, waarvan de administratie aan de deelnemers in Indië zal worden toevertrouwd volgens nader vast te stellen statuten.

Delft, 1861. Dr. S. BLEEKRODE.
Hoogleeraar.

Correspondentie.

Het stuk van een vriend van *Regt en Billijkheid* wordt niet geplaatst.

Ook niet de klagt over te hooge en onwettige rekeningen van den Landmeter te Madioen. Hoe billijk die klagt voorkomt, is zij ons echter in de bijzonderheden niet duidelijk genoeg.

Scheeps-Berigten.

Straat Sunda doorgezeild.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	VAN.	DATUM.	NAAR
December .10	Fransch	Osiris	Roger	Singapore	4 December	Mauritius.
» .—	Engelsch	Milbrook	Barron	Whampoa	27 November	Londen.
» .—	Nederl. Indisch.	Ydrussie	Sech Abd. Rachm. b. Rakis.	Batavia	1 December	Tappanolie.
» .13	Nederlandsch.	Otto	Rotgans	»	11 »	Rotterdam.
» .—	»	Azia	Molenaar	»	12 »	Amsterdam.
» .—	Engelsch	Little Edith	Carr	Shanghae	17 November	New-York.
» .14	»	Albuera	Elemslie	Hongkong	30 »	Londen.
» .16	Nederlandsch.	Jane	Meyer	Tjilatjap	9 December	Soerabaija.
» .—	Engelsch	Amathae	Gregory	Liverpool	28 July	Singapore.

Vertrokken Schepen van Batavia.

DATUM.	VLAG.	BENAM.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR.
December .15	Nederl. Indisch.	stooms.	Macassar	Bierings	Singapore.
» .—	»	»	Prins van Oranje	Prins	Samarang & Soerabaya.
» .—	»	bark	Justina	Tjoa Tjintjoan	Palembang.
» .—	»	»	Engoan	Lim Yoehek	Samarang.
» .—	»	brik	Noor Hassim	Madahie	Cheribon.
» .—	»	»	Ingbie	Oey Hokhim	Palembang.
» .—	Deensch	schip	Jurgen Bruhn	Koperholdt	Amsterdam.
» .1[illegible]	Z. M.	stoom.	Ardjoeno	. . . .	Nederland.
» .—	Nederlandsch.	bark	Kinderdyk	Zwanenburg	Passaroeang.
» .—	Nederl. Indisch.	»	Jadul Barie	Asegaf.	Soerabaija.
» .17	Z. M.	stoom.	Gedeh	kapt. Lt. van Roders	»
» .—	Nederlandsch.	schoener	Sint Helena	Sterkenburg	Nederland.
» .—	Pruiss	bark	Albert Börsig.	Muller.	Samarang.
» .18	Russ.	oorl. st.	Gredin.	. . . .	Cronstadt.
» .—	Nederl. Indisch	schoener	Gatmir	Aloewie Alkaf.	Palembang.

In lading liggende Schepen te Batavia.

VLAG.	BENAM.	NAMEN DER SCHEHEN.	TONNEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMING.	AGENTEN.
Nederlandsch.	schip.	Kortenaer.	1020	Glazener		J. Cezard & Co.
»	schip.	Oceaan *	554	Herderschee		B. Kopersmit & Co.
»	bark	Zaanstroom	613	Schaap.	Cheribon	Schimmelpenninck & Co.
»	schip.	Remigius Adolphus	750	Browning	Amsterdam	Busing, Schröder & Co.
»	bark	President Plate	751	Harten.		Landberg, Bezoet de Bie & Co.
»	»	Twee Gezusters	920	Bergman		Metzendorff, Wilmans R. & Co.
»	brik	Wilhelmina Elise *	270	Pribee	Nederland.	Hunter, Houghton & Co.
»	bark	Nieuw Lekkerland*	680	Hoffman	»	van Ommeren, Rueb & Co.
»	»	Elisabeth	612	Snoek	Nederland.	B. van Leeuwen & Co.
»	»	Generaal de Stuers*	749	Vierma.		J. F. van Leeuwen & Co.
»	»	Krimpen a/d. Lek	703	Ouwehand.		Maclaine, Watson & Co.
Nederl. Indisch.	schip	Fatul Mobarak				Coulster.
» »	bark	Faidul Mobarak				»
» »	»	Marzoek				»
» »	»	Lachmadie				»
» »	»	Fatul Main		Bawadie		»
» »	»	Justina	311	Tja Tjintjoan.		»
» »	»	Atiatul Rachman.				»
» »	schoener.	Machmoed.				»
» »	bark	Sayang Maskoor.				»
» »	brik	Fatul Seroer		Bakreso	Macasser	»
» »	bark	Maimoen		Bin Oemar Bakerba	Cheribon & Samarang	»
» »	»	Atidjatoor Rachman.	500	van Nooyen	Celebes.	Landberg & Zoon.
» »	brik	William		de Jong		»
» »	bark	Batavia		Oey Soeiwo	Pekalongan	—
» »	»	Koengoan.				—
» »	»	Oey Sinjo.				—
» »	brik	Tartar				—
» »	bark	Prins Veldmaarschalk	465	Broeder		Eng Oey Djen.
» »	schoener.	Maria Catharina.		Boejong Tenga		—
» »	bark	Java	516	Worthington	Padang.	Schimmelpenninck & Co.
» »	»	Nomanul Barie		Sahaboedin	Samarang	Jacobs.
» »	brik	Cheribon Packet.		Abd. Baharan.	Soerabaya.	Buys, Jacobsen & Co.
» »	bark	Engoan				—
Engelsch.	»	Eugene.		da Silva	Siam	—
»	schoener.	Water Lily		Greig		J. Cezard & Co.
Fransch	schip	Cezard.	568	Ketjen.	Bordeaux	Borneo C. L.
Amerikaansch.	»	Rosette	596	Pierce	Sydney	Paine, Stricker & Co.
»	»	Wild Rover	1100	Crowell	Nederland.	»
Hanov.	»	Kroonprins Ernst August	600	Wilder.		Bahre & Kinder.
Lubeck.	bark	Emma Mathilda.		Behrens	Castries Baai.	Pandel & Stiehaus.

Factorij Schepen zijn aangeduid met een *

Aangekomen schepen te Batavia.

DATAM.	VLAG.	BENAM.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	VAN.	DATUM.	AGENTEN.
December 15	Lubeck	bark	Emma Mathilda.	Behrens.	Soerabaija.		Pandel & Stiehaus.
» .—	Nederl Indisch.	»	Batavia		Pekalongan.		
» .—	»	»	Sayang Maskoor.		Singapore.		Coulster.
» .—	»	brik	Fatul Seroer.	Salim Bakreso	Samarang.		»
» .—	»	bark	Koengoan.		Siam		
» .16	»	»	Atidjatoor Rachman	van Nooyen.	Samarang.	12 Nov.	Landberg & Zoon.
» .—	»	»	Maimoen.		Muntok		Coulster.
» .17	Nederlandsch.	»	Generaal de Stuers	Viersma.	Rotterdam.	2 Aug.	J. F. van Leeuwen & Co.
» .—	»	»	Krimpen a/d Lek	Ouweband	Rio de Janeiro		Maclaine, Watson & Co.
» .—	Nederl. Indisch.	»	Jane	Meyer	Tjilatjap	9 Dec.	Landberg & Zoon.
» .—	»	brik	William	de Jong.	Soerabaija.	28 Nov.	»

Nederl. schip *Medea*, kapt. Lourens. *Batavia*, kapt. Range 11 September van Rotterdam. *Zeeword*, kapt. Tjebbes van de Kaap.

Aangekomen schepen te Samarang.

Datum.	Vlag.	Benam.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van.
Nov. 30	N. I.	stooms.	Makasser	Bierings	Batavia.
» —	»	»	Palembang	Kramer	Soerabaija.
Dec. 1	»	schoener	Anna Margaretha	S. Ach. Sre.	Riouw.
» —	»	bark	Java	Walter	Amoy (China)
» 2	Ned.	schoener	[illegible]	Schuit	Indramajoe.
» 3	Zw.	schip	Cecilia	Larssen	Singapore.
» —	Ned.	bark	Rijnland	Lange	Batavia.
» 5	»	schip	Stad Leyden	van de Poll.	»
» 6	»	»	Anna Dena	Orman	Batavia.

Vertroken schepen van Samarang.

Datum.	Vlag.	Benam.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar.
Nov. 30	N. I.	bark	Comba Torida	Said Assie	Soerabaija.
Dec. 1	»	»	Asultanie	Said Segaf	Grissee.
» —	Ned.	»	Azia.	Molenaar	Nederland.
» —	N. I.	brik	Fathus Seroer	Sech Bakreso.	Batavia.
» —	»	stoomb.	Palembang	Kramer	»
» 2	»	»	Makasser.	Bierings	Soerabaija.
» 3	»	schoener	Fatatool Moeiok	Alai. Rachia	Muntok.
» 4	»	bark	Justina.	Drehtahl	Indramajoe.
» 5	»	brik	Salim	Said Segai	Singapore.

Aangekomen schepen te Soerabaija.

Datum.	Vlag.	Benam.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van.
Nov. 28	N. I.	bark	Sajan Maskoor	Hadj. Joesoop	Sumbawa.
» 29	Bal.	schoener	Ardjoeno	Saradjo	Bali.
» —	N. I.	brik	Atiatool Rachman	Sech Soej.	Boeleleng.
» —	Ned.	bark	Resident van Son	Butner	Batavia.
» —	»	schip	Jacoba Cornelia Clasina	Delchsur	
» —	Eng.	bark	Cleveland	Custance	Hongkong.
Dec. 1	N. I.	»	Camba Torida	Said Asatie	Samarang.
» —	»	schip	Kasbal Hair	Said Seraf	»
» 2	»	brik	Banda Bathair	Sech Dahema.	Tagal.
» 3	»	stooms.	Makasser.	Bierings	Batavia.
» —	»	kotter	Little Tot	Katjoong	Pasoeroean.
» 4	Old.	schip	O. Thijen	Andecks	Batavia.
» 5	Ned.	brik	l'Esperance	Paulus	»
» —	»	stooms.	Kraton	Martens	Sumanap.
» —	»	schip	Arij Scheffer	Kunst	Batavia.

Vertrokken schepen van Soerabaija.

Datum.	Vlag.	Benam.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar.
Nov. 28	Ned.	bark	Johanna	Swemer	Pasoeroean.
» 29	»	brik	Elizabet & Jacoba	Lucas	Makasser.
» —	N. I.	stoomb.	Palembang	Kramer	Samarang.
» —	Ned.	kotter	Sussanna Cornelia	v. d. Vijver.	Probolingo.
» 30	»	bark	Nicolaas Witsen	de Roever	Panaroekan.
» —	Zw.	»	Caroline	Wennerholm.	Nederland.
Dec. 1	Lub.	»	Emma & Mathilda	Behrens	Batavia.
» —	Ned.	stoomb.	Kraton	Martens	Sumanap.
» —	»	bark	Antoinette	Lutje Amat	Grissee.
» —	N. I.	schoener	Hong Aan	Pa Badie	Sumbawa.
» 3	»	bark	Weltevreden	Dunker	Nederland.
» —	»	brik	Atiatool Rachman	Sech Soej.	Grissee.
» —	Z. M.	stooms.	de Vecht	lt. t/z. Meijer.	Bawean.
» 4	N. I.	bark	Sajan Maskoor	Hadj. Joesoop	Samarang.
» —	»	»	Fathool Barie	Sech Biljoen	Grissee.
» —	»	»	Fathal Haer	S. Bahaloan	»

Aangekomen schepen te Padang.

Dtnam.	Vlag.	Benam.	Namen der Schepen	Gezagvoerder.	Naar.
Nov. 1	Ned.	bark	Generaal Michiels	Visser	Batavia.
» 9	»	schoener	Christiana	Si Bandjar	Natal.
» 12	N. I.	bark	Whampoa	Marcussen	Batavia.
» 13	»	schoener	Rosalie	Band. Gadang	Siboga.
» —	»	»	Ellie	Sie Djanie	Priaman.
» 21	Ned.	schip	Maria Henriette	Winter	Samarang.
» —	»	brik	Wilhelmina Maria	Postma	Batavia.
» 22	Eng.	bark	Lizzie Aisbitt	Wm. Jacks	»
» 23	N. I.	schoener	Ellie	Sie Djanie	Priaman.
» 27	Ned.	»	Christiana	Sie Bandjar	Natal.
» —	N. I.	stooms.	Padang	Gujot	Benkoelen.
» 28	Ned.	schip	Hendrik Ido Ambacht	Bye	Batavia.

Vertrokken schepen van Padang.

Datum.	Vlag.	Benam.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar.
Nov. 1	N. I.	schoener	Charles	Siekaap	Siboga.
» 5	»	»	Plangij	Sie Kienja	»
» 9	»	schip	India	Sech Bafadal.	Batavia.
» 15	»	schoener	Ellie	Sie Djanie	Priaman.
» 16	Ned.	bark	Roeket	Saunders	Boston.
» —	»	schoener	Christiana	Sie Bandjar	Natal.
» 23	»	»	Maria Catharina	Tenga	Samarang.
» 27	N. I.	»	Ellie	Sie Djanie	Priaman.
» 30	»	stooms.	Padang	Gujot	Benkoelen.

MARKTPRIJZEN.

te Batavia.

Koffij, Java *f* 37,— ℔ picol nominaal.
—— Padang, 37,— nominaal.
Rijst, (witte) 1ste kwalit. *f* 165,— à *f* 175,— gevraagd, kleine voor-
—— » 2de » *f* 145,— à *f* 160,— » [raad.
—— (carga) .... *f* 125,— à *f* 130,— nominaal.
Suiker, (witte) No. 16 *f* 15,25 ℔ picol.
Gom-élastiek *f* 65,— à *f* 67,— ℔ picol afgedaan.
Genever AVH., bij R. & V., *f* 11,50 ℔ keld. in consumptie.
Arak verkocht *f* 65,— ℔ legger nominaal.
Japansche Boom-Was *f* 40,— ℔ picol, nominaal.
Zw. Peper *f* 16,— à *f* 17,50 ℔ picol afgedaan.
Witte » » 30,— ℔ picol afgedaan.
Foeli » 30,— à *f* 50,— ℔ picol.
Wisselkoers op Holland *Particulier* 6m/d. *f* 100½ à *f* 101 pCt.
» Engeland 6m/z. *f* 11,65 ℔ £.
» Singapore *f* 2,64 ℔ $.
» China *f* 2,68 ℔ $.
» Calcutta *f* 124,— per 100 Cs. Rs.
Gouvt. trekt à 99 pCt. sedert 15 Junij.

CARGA-LIJSTEN.

Uitvoer te Batavia van 4 tot 11 December 1861.

Naar Singapore per Eng. schip *Eagle*, gez. James, agt. Martin, Dyce & Co.

40 md. aardewerk, 1 kt. lederwerk, 1 vat verf, 623 coll. manufacturen, 50 vn. cement, 1229 stav. ijzer, *Lading van Engeland.*
793 riemen, 2 kn. boeken, 3 do. koopwaren, 50/2 vn. suiker, 24 vs. boter, 50 ks. kaas, 1350/4 ks. zeep, 10/2 vn. ......, 14 do. vernis, 20 kn. schaap, uit entrep., *Dummler & Co.*
772 st. koehuiden, *Landberg, Bezoet de Bie & Co.*
50 pic. suiker, 5 do. werk, 3 do. buffelhoorn, 20 st. buffelhuiden, 25 kn. siroop, *Ingram,*

Naar Nederland via Indramayoe per Brem. schip *Ocean Child*, gez. Schmidt, agt. Büsing, Schröder & Co.

175 pic. rotting, 100 st. planken, *Agenten.*

Naar Nederland via Passaroean per Ned. schip *Cornelia*, gez. de Vries, agt. van Ommeren, Rueb & Co.

80 pic. gomelastiek, 5941 do. suiker, *B. Kopersmit & Co.*
200 pic. rotting, 140/1 legg. arak, *van Ommeren, Rueb & Co.*
2970 pic. rijst, 50 do. sapanhout, *Metzendorff, Wilmans, Ruys & Co.*
1 kt. 10/m. sigaren, *Tiedeman & van Kerchem.*

Naar Nederland via Samarang per Eng. schip *Nelly*, gez. Bell, agt. Büsing, Schröder & Co.

224 pic. rotting, *Busing, Schroder & Co.*

Naar Cork via Soerabaya per Zw. schip *Oscar I*, gez. Clase, agt. Pitcairn, Syme & Co.

100 pic. rotting, *Agenten.*

Naar Engeland per Eng. schip *Eliza Thornton*, gez. Maxwell, agt. Martin, Dyce & Co.

1000 pic. rijst, 590 st. buffelhuiden, *Martin, Dyce & Co.*
105.80/100 pic. sapanhout, *Pitcairn, Syme & Co.*
181 pic. huidenrupjes, 19 do. gomdammer, 137 do. gomelastiek, 551 do. zw. peper, 2733 do. suiker, 1911 do. rijst, *Martin, Dyce & Co.*
294.76/100 pic. sapanhout, *Pitcairn, Syme & Co.*

Naar Nederland per Ned. schip *Diligence*, gez. Smit, agt. Dümmler & Co.

Te Batavia geladen.

3427 pic. suiker, 43 do. rotting, *Dummler & Co.*
498 pic. tin, 6 do. koffij, 1 kt. gendies, 2 pic. koffij, *Reynst & Vinju.*
10 ks. regaal, *Agenten.*
9 kn. Jap. goederen, *G. M. Zeer.*
1 kt. Jap. goederen, *Reynst & Vinju.*
1400 buffelhuiden, *G. Beijn & Co.*
3 kn. Jap. goederen, *Dümmler & Co.*
515.62/100 pic. cassia, *Paine, Stricker & Co.*

Te Samarang geladen.

999.71/100 pic. suiker, *Dorrepaal & Co.*
100 pic. rotting, 500 do. suiker, *van den Broek & Veeckens.*
1 kt. confituren, 1 kt. thee, *Soesman & Co.*

Te Soerabaya geladen.

10 pic. rotting, *B. J. van Eck & Co.*

Te Cheribon geladen.

601.72/100 pic. suiker, *Arnold Bik & Co.*
4000.19/100 en 217.56/100 pic. suiker, 8 do. rotting, 141 buffelhuiden, *Saportas & Co.*
40 coll. provisien, *Lading van Nederland.*

Naar Nederland per Ned. schip *den Elshout*, gez. Akkerman, agt. J. Cezard & Co.

20 vs. boter, 10 hammen, *Lading van Nederland.*

Te Batavia geladen.

300 pic. tin, 100 do. rotting, 950.8/1000 pic. thee, 780 do. koffij, *N. H. M.*

Te Samarang geladen.

95 kn. kopergeld, 2000 pic. koffij, *N. H. M.*

Te Pekalongan geladen.

500 pic. koffij, 6000.50/100 do. suiker, *N. H. M.*
4.50/100 pic. suiker, *P. A. van Blommestein.*
32 pic. rotting, *Gezagvoerder.*

Uittreksels uit officiëele mededeelingen.

BEKENDMAKING.

Ingevolge bekomen last wordt bekend gemaakt, dat Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal gewone audientie zal verleenen op Zaturdag den 21sten December 1861, des morgens ten 9 ure, aan het Gouvernements-hôtel te Rijswijk.

Belanghebbenden gelieve hunne aanvragen om audientie met opgave van titels te rigten aan den ADJUDANT VAN DIENST.

Buitenzorg, den 11den December 1861. *De 1ste Luitenant-Adjudant,* H. W. L. DE KOCK.

BEKENDMAKING.

Op bekomen last maakt de ondergeteekende bekend, dat verzoeken van burgerlijke ambtenaren om eervol ontslag uit 's lands dienst met behoud van regt op pensioen, moeten vergezeld zijn, of van eenen verificatie-staat van den diensttijd van den belanghebbende opgemaakt door de algemeene rekenkamer, of van de bescheiden voorgeschreven bij art. 24 van het reglement op het verleenen van pensioenen aan burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indie (staatsblad 1837, no. 50).

Buitenzorg, den 12 den December 1861. *De Algemeene Secretaris,* A. LOUDON

De hoofd intendant der militaire administratie maakt bekend, dat op Vrijdag den 27sten December aanstaande, des morgens ten 10 ure, door den president van den garnizoensraad van administratie te Willem 1, ten bureele van dien raad publiek heruitbesteding zal worden gehouden, voor: het reinigen van hospitaal kleeding en fournitures en het vullen der laatsten, ten behoeve van het garnizoen en hospitaal aldaar, gedurende het jaar 1862 en 1863.

De assistent-resident voor de politie der stad voorsteden van Batavia, brengt ter kennisse van het publiek, dat ter voorkoming van ongelukken het schieten met vuurwapenen en het afsteken van vuurwerk op en in de nabijheid der openbare wagen, ten allen tijde, het nieuwejaarfeest niet uitgezonderd, is en blijft verboden.

Gewone huiscollecte ten behoeve van de R. C. armen te Batavia.

De gewone huiscollecte ten behoeve van de R. C. armen te Batavia, over het 4e kwartaal 1861, zal gehouden worden op Donderdag den 19den December 1861 en volgende dagen.

Het R. C. kerk en armbestuur te Batavia.
H. VAN DER GRINTEN, *pastoor President,*
C. VAN DEN MUIJSENBERG, *Secretaris.*

Angekomen Vreemdelingen.

van den 10 tot en met den 14 December 1861.

HOTEL DE L'UNIVERS. J. Nettekoven, van Batavia. — Garcet, Huet, Tromp, Benoet, van de Reede.

HOTEL DES INDES. Taets van Amerongen, van Ommeren, van Batavia. — Modderman, Prins, Vesselago, Karakoff, van Opdorp, 7 Russische officieren, van der Steen, van Bevervoorde, van de Reede.

MARINE HOTEL. v. Nispen, van de Reede. — Viersma, Ouwehand, van Nederland.

HOTEL WILLEM II. De Boer, van Weltevreden.

Van elk artikel in dit nommer voorkomende, en niet door anderen geteekend, stelt zich voor de wet als schrijver bekend W. BRUINING.

Snelpersdruk, W. BRUINING, Batavia.